Nepriklausoma LIETUVA

INDEPENDENT LITHUANIA

Nr. 35(805) XXII m. (15 ct.) MONTREAL, 1962 - MAIRONIO metai. RUGSĖJO-SEPTEMBER 5 d. Postage paid at Montreal

Tarptautinė įtampa tebeauga

RUSŲ IŠSIKĖLIMAS Į KUBĄ PATVIRTINTAS PAČIŲ RUSŲ

Alžyre vyksta tarptautinės konferencijos, kuriose Ben Bellos dalininiai ginkluoti sovietiniais ginklais.

NUSIGINKLAVIMO ir atominių bandymų sustabdymo derybose Genevoje Vakarų atstovai ypatingai spaudžia Sovietų Rusijos atstovus

EITI PRIE SUSITARIMO DĖL NUSIGINKLAVIMO

ir atominių bandymų sustabdymo, tačiau Rusijos atstovai atmeta ir naujus kompromisinius Vakarų siūlymus ir nesutinka nei nusiginkluoti, nei sustabdyti atominius bandymus. Dėl to tarptautinė politinė įtampa ne tiktai tebeina didyn, bet ir kyla spartėjančiu būdu.

RUSŲ INVAZIJA Kubon ypač didina tą įtampą.

RUSAI OFICIALIAI PRIPAŽĮSTA IŠSIKĖLIMĄ KUBON.

Jie čia mokins kubiečius sovietinio muštro ir paruoš Kubos kariuomenę kovai prieš Ameriką. Jie čia kuria karinę bazę prieš Ameriką. Tas negali neerzinti Amerikos, ypač, kad ji nieko nesiryžta daryti.

ALŽYRE prasidėjo tarpusavės kovos. Ben Bella pareiškė, kad politinis komitetas turi visą galią, bet Ben Chedda pasakė, kad

BEN BELLA BANDO PAGROBTI VALDŽIĄ Į SAVO RANKAS.

Ben Bellos kariuomenė, apie 30,000 žygiuoja į sostinę — Alžyrą. Jau yra įvykusių kovų ir yra užmuštų žmonių. Ši kariuomenė ginkluota sovietiniais ginklais.

VAKARIEČIAI siunčia Maskvon protestus ir dėl Berlyno ir kitais klausimais, bet

MASKVA VAKARIEČIŲ NEPAISO IR DARO SAVO.

Maskvai rūpi palaikyti nerimumus ir netvarką žmonių tarpe, nes iš to sovietija pelnosi.

ADENAUERIS protestavo Maskvoje prieš sovietų nežmoniškumą šaudant žmones. Jo protestą parėmė JAV. bet Maskva į tai nežiūri ir tęsia savo.

KONGE taip pat nėra tvarkos. Jeigu civilizuotų žmonių tvarkymas sunkus, tai laukinių dar sunkesnis.

Bendrai, žmonijoje neramumai įsigali plačiau ir plačiau.

IRANE įvyko didelis žemės drebėjimas, kuris per minutę nusiaubė apie 200 vietovių, sugriovė daug namų, užmušė apie 9,000 žmonių, kitus paliko be pastogės.

KOREJĄ nusiaubė ciklonas Vanda, kuris sugriovė daug namų.

— Amerikos raketa į Venerą gerai lekia. Venerą ji pasieks tiktai apie gruodžio vidurį.

— Libane vyko arabų lygos posėdžiai, iš kurių egiptiečiai išėjo, nes esą Egiptas Nessaro kaltinimu buvęs įžeistas.

— JAV žemės ūkio specialistas L. Wallen, tyręs sovietų žemės ūkį, pareiškė, kad Rusijo svalstiečiai galėtų daugiau pagaminti duonos, jeigu turėtų daugiau mašinų, trąšų ir priemonių kovoti su piktžolėmis. Jis konstatavo, kad iš mažų sklypelių sovietijoje daugiau gaunama gerybių, negu iš visų kolūkių ir sovūių.

— Kinija gaminasi atominę bombą.

— Darbo dienos savaitgalyje Kanadoje žuvo 71 ir JAV 500 asmenų.

— Trinidadas, susijungęs su Tobago, gavo nepriklausomybę.

— Chruščiovas atvyks į JAV ir nori kalbėtis su Kennedy.

— Rygos katedra ir Kauno įgulos bažnyčia paverstos teatrais ir parodų salėmis.

— Kaipėdos bažnyčiai nulgriautas bokštas ir išardyti altoriai.

K. L. BENDRUOMENES REIKALAI

PATIKSLINIMAS KLB KRAŠTO TARYBOS NARIAMS

KLB Krašto Tarybos suvažiavimas, kuriame bus renkama ir KLB Krašto Valdyba, įvyks Kanados sostinėje, Ottawoje šio rugsėjo mėnesio 15 ir 16 dienomis, šeštadienį ir sekmadienį, ne 14 ir 15, kaip klaidingai perskaitė.

PLB VALDYBOS PIRMININKAS

Dr. J. Sungaila vizitavo NL redakciją ir turėjo einamais reikalais pasikalbėjimą.

KAS NAUJA KANADOJE

DIEFENBAKERIS IŠVYKO Į LONDONĄ,

kur vyksta Didžiosios Britanijos bendruomenės ministerių pirmininkų suvažiavimas. Posėdžiai prasidėjo rugs. 4 dieną.

Kadangi Kanadai, Australijai ir Naujajai Zelandijai labai svarbus yra Bendrosios rinkos klausimas, tai šios valstybės skyrium dar tarsis, bet Macmillanas patarė „baltiesiems" neišsiskirsti iš „spalvuotųjų" tarpo.

KYLA PRAGYVENIMO MINIMUMAS

Dabar priimta, kad kiekviena valstybė apskaičiuoja, kokia yra vieno asmens, dviejų ir šeimos pragyvenimo išlaidų minimumas. Statistikos biuras praneša, kad Kanadoje vieno asmens pragyvenimo minimumas dabar yra 130.3 dol. mėnesiui. Šie met nuo naujų metų ikišiol tas skaičius išaugo iš 129.7 dol. Minimumo pakilimas daugiausia

BIČIULĮ LIUDĄ ŠMULKŠTĮ,

netekusį mylimos žmonos

A. A. JULIJOS ŠMULKŠTIENĖS,

nuoširdžiai užjaučia

Dragunevičiai Elena ir Petras

9-ji Kanados Lietuvių Diena

DAILĖS PARODA IR SPORTO ŽAIDYNĖS PRAĖJO LABAI ĮSPŪDINGAI

Didelis dalykas Lietuvių Bnės organizacija ir jos rėmuose labai svarbus dalykas yra ruošiamos Lietuvių Dienos ir Kanados vakaruose — sąskrydžiai, kurie taip pat, kaip ir Dienos žada virsti tradicija.

Ypatinga šios tradicijos reikšmė, kad jon

VIS GAUSIAU IR ĮSPŪDINGIAU ĮSIJUNGIA JAUNIMAS.

Šiemet Windsore jaunimo, kurio bene didžiausią dalį sudarė akademinis jaunimbas. To dėl malonu yra pasveikinti jaunimą, kaip naująjį, labai svarbų, ateities veiksnį liteuvybės baruose.

9-sios Lietuvių Dienos programa vyko Komiteto, kuriam pirmininkavo K. Kizis su KLB apylinkės v-bos pirm. E. Butavičiene, nustatyta tvarka.

Rugsėjo 1 d. 1 val. pp. Cleary auditorijos galerijoje buvo atidaryta

GAUSI MENO DARBAIS PARODA.

Atidarymą padarė dail. A. Tamošaitis, apibūdinęs meno kūrybos proceso savybes, dėl kurių žmonės kartais nesupranta kūrinių.

Sveikinimo žodį pasakė ir į parodos atidarymą atvykęs N. L. konsulas J. Žmuidzinas.

Parodoje dalyvavo: J. Akstinas, Bričkus, J. Dagys, A. Galdikas, J. Kaupas, V. Kasiulis, B. Murinas, V. Petravičius, J. Pautienius, K. Račkus, S. Stančikaitė - Abraitienė, S. Smalinskienė, O. Šablauskienė, A. Tamošaitienė, R. Viesulas, T. Valius, B. Žebrauskaitė - Weir ir Žmuidzinienė.

Paroda visiškai meniškų tikslų. Kūryba su nedaugeliu išimčių moderni. Nedaugelio yra realistinio pobūdžio, bet ir tai traktavimas modernus (Kasiulis). Moderniškai išausti ir A. Tamošaitienės kilimai. Tiktai jos liaudiškieji audiniai išlaiko liaudišką stilių. Dagio ir B. Žebrauskaitės skulptūros taip pat modernios. Paroda, kurią paruošė T. Valius su B. Žebrauskaite-Weir, didelė. Ypač jai daug duota A. Tamošaitienės.

SPORTO ŠVENTĖ,

atidaryta 2 val. pp. Jackson parke, sutraukė būrį tenisininkų ir publikos. Windsore buvo užbaigtuvinės žaidynės 12 Š. Amerikos lietuvių sporto žaidynių, kurios tęsėsi visus metus. Windsore futbolo varžybose iš ėjo laimėtoju Čikagos Lituanica, nugalėjusi Bostoną 2:1 santykiu. Tuo pačiu Čikagos Lituanica laimėjo Detroito šaulių ir p. Padolskio per. taures.

Šiaur. Amerikos varžybose dalyvavo 14 klubų, iš kurių daugiausia taškų surinko Clevelando Žaibas, 474, ir laimėjo JAV Liet. B-nės pereinamąją taurę.

Inž. Nasvytis baigdamas sportinių užbaigtuvių apeigas pareiškė, kad tikslu atstatyti Lietuvos vardą sporto pasaulyje, sekančiais metasi į Europą siunčiama lietuvių komanda.

VAKARAS — BALIUS,

suruoštas miesto savivaldybės Cleary auditorijoje, buvo puošnus ir tikrai vertas baliaus vardo.

Bendrai, vindsoriečiai labai gerai padarė visus parengimus sutelkdami Cleary auditorijos patalposna. Kultūringas puošnus jų įrengimas, geras vėsinimas ir vėdinimas, patogi vieta su vaizdais į upę ir Detroito miestą daug nulemia.

Balius buvo ypač gražus ir simpatingas, kad jame dalyvavo nepaprastai daug ir labai gražaus jaunimo.

Kadangi čia pat buvo ir dailės paroda, tai, publika tai pasivaikščiodama, tai laukdama pažįstamų, lankė parodą. To dėl nė vienos L. D-nos meno paroda neturėjo tokio gausaus lankytojų skaičiaus, kaip ši.

Sekmadienį, rugsėjo 2d. 12 val. prie paminklo žuvusiems už Kanados laisvę buvo padėtas vainikas. Tą atliko Lietuvos gen. Konsulas J. Žmuidzinas, asistuojamas tautiškai pasirėdžiusių mergaičių.

Po to katalikų ir evangelikų bažnyčiose vyko L. D. pritaikytos

IŠKILMINGOS PAMALDOS.

Jas laikė Londono vyskupas ir giedojo Dainavos ansamblis, ir sol. J. Vaznelis.

Čia labai reikšmingą pamokslą pasakė vysk. V. Brizgys, pasveikinęs Lietuvos konsulą. Pradėjęs pastaba, kad vyksta tam tikra konkurencija dėl Lietuvių Dienos vardo, vyskupas kalbėjo apie lietuvių organizuotumo svarbumą ir pasiaukojimą bendriems reikalams. Apašta lai, sakė vyskupas, ne ką būtų atsiekę, jei būtų rūpinęsi tiktai savimi. Mokslas, menas ir visuomeniškumas reikalingi pasiaukojimo ir atsižadėjimų dalies savo naudos, dažnai net rizikuojant savo gyvybe. Bendruomenė — šventas reikalas, nes dirbdami bendromis jėgomis daug galime atsiekti. Daug dar turime atsiekti bet daug jau ir laimėta. Mūsų jaunimas vis daugiau iškyla, per mokslą ir organizuotumą. Vysk. įtaigojo rūpintis pavieniais ir telkti bendruomenėi, nes pavieniai dingsta. Reikia burtis į vienybę ir keltis solidarumą ir toleranciją.

Po pamaldų sekė

IŠKILMINGI PIETŪS,

kuriuose buvo kviečiami dalyvauti visi, kas tiktai nori. Pietų metu, L. D. ruošėjams — mažai Windsoro lietuvių apylinkei pareiškė sveikinimus JAV LB pirm. S. Barzdukas, J. R. Simanavičius ir J. Kardelis.

Vakare Cleary auditorija pripildė žmonėmis, **kurių buvo Čikagos, Montrealio, Sudburio, iš tolimų vietų: Californijos,** Sault. St. Marie ir gal daugiausia iš Detroito.

IŠKILMINGĄ AKTĄ

pradėjo LD kom. pirm. K. Kizis ir KLB Windsoro apyl. pirmininkė E. Butavičienė. Po to sekė sveikinimai, kuriuos pareiškė: Gen. kons. J. Žmuidzinas (žiūr. atsk.), Londono vyskupas, PLB v-bos vardu p. Vaškelis, b. min. P. Marti, Windsoro majoras p. Patric, vysk V. Brizgys, JAV LB v-bos pirmininkas S. Barzdukas, KLB Kr. v-bos pirm. .St. Kęsgaila. Sveikinimai užsitęsė igokai. Po jų sekė

DIDELIS KONCERTAS,

kuriame dayvavo Dainavos ansamblis, vedamas Stp. Sodeikos, diriguojamas A. Šimkaus, kuris atliko ir vargonų partiją, o fortepiono prof. V. Jakubėnas, akordeono F. Strolia, solo dainavimo M. Kripkauskienė ir J. Vaznelis. Šokiai buvo Hamiltono „Gyvataro", vedami p. G. Breichmanienės (apie koncertą sek. NL nr.).

Lygiagreta L. D. vyko dar

JAV IR KANADOS STUDENTŲ SUVAŽIAVIMAS

kuriame dalyvavo per 50 studentų. Daugumas jų buvo atvažiavę iš stovyklos Dainavos, kur stovyklavo apie šimtas. Jie turėjo susirinkimų, bet, atrodo, neturėjo rimčiau paruoštos programos. Tačiau pats savaime studentų dalyvavimas buvo labai svarbus įnašas į L. Dieną, ypač gražiai ir įspūdingai papildęs jaunimo skaičių, kuris ne tiktai fiziškai, bet ir moraliai stiprino šį bendruomenišką pasireiškimą. Malonu pasveikinti jaunimą, įsijungiantį į Bendruomenės sąjūdį, kuris turi apimti visus lietuvius visame pasaulyje.

Tebus pasveikinta KLB Windsoro lietuvių kolonija, suruošusi gražią 9-ją lietuvių Dieną.

DETROITO LIETUVIAI

geru kultūriniu gabalu prisidėjo ir padėjo Windsoro lietuviams suruošti šią dieną, be ko kita, radio klubas labai gražiai sekmadienio rytą visą valandą davė transliaciją, pritaikytą L. D-nai Kalbėjo Petras Januška, J. Krikščiūnas, buvo lietuviška muzika, dainos. Ir kitoje radio valandėlėje buvo duota LD programa.

Mažumų bičiulis p. Janette L. D-je dayvavęs su Ponia, L. **D. suminėjo per CBC.**

MAŠINŲ FONDO VAJUS

Kai N. L-ai mašinos jau perkamos ir jau dastatomas NL namų priestatas, labai svarbu, kad tautiečiai, o ypač skaitytojai, didina Mašinų fondą. Per savaitę Mašinų Fondui atsiuntė naujų įnašų:

Skardžius Jurgis,
S. S. Marie, Ont. 40.00
Dimitrijevas Apolonas,
Toronto, Ont. 20.00
Grigelis Leonas,
Montreal, P. Q. 10.00
Reutas Stasys,
LaSalle, P. Q. 10.00
Verykis Petras,
Lachine, P. Q. 10.00
Viso gauta 90.00

Ačiū savosios spaudos rėmėjams.

Pažymėtina, kad Jurgis Skardžius, kaip pastovus NL bendradarbis, daug N. L-vai dirba bet vis dėlto jis pasiryžo NL Mašinų Fondui nupirkti už 100 dol. šėrų ir pasiryžimą tesėjo. Širdingai dėkojame.

M. Fonde buvo	9,649.00
Per savaitę gauta . .	90.00
Fonde dabar yra . .	9,739.00
Fondui užplanuota . .	15,000.00
Fondui dar trūksta .	5,261.00

Labai prašome trūkstamą sumą papildyti už ką būsime labai dėkingi.,

Visiems vajaus dalyviams nuoširdžiai dėkojame ir prašome atsiliepti daugiau tautiečių. Spaudos Bendrovės „Neprik lausoma Lietuva" Valdyba.

Generalinio Lietuvos Konsulo

ŽODIS 9-TOS LIETUVIŲ DIENOS DALYVIAMS

Tėvynei laisvės trokšdami ir vienybės siekdami, prieš devynerius metus susirinkom į Pirmą Lietuvių Dieną Hamiltone. Ir nuo tada jinai — ta Diena — tapo metiniu lietuvių tautiniu pelernažu, kuris skleisdamas brolišką paguodą, šaukia ir telkia Kanados lietuvius į dvasinį karą už Lietuvos laisvę. — Tad aš ir sveikinu kiekvieną lietuvį-vę, čia atvykusį, kaip tikrą karį savanorį, dalyvaujantį šiame Šventame dvasiniam kare už Lietuvos išlaisvinimą.

Nesiimant pilnai įvertinti šių devynių Dienų laimėjimų, vis dėlto galima drąsiai teigti, jog tų Dienų tautinis, kultūrinis, moralinis ir politinis spindulia vimas nulėmė, didžia dalimi, du labai reikšmingus laimėjimus: —

Visų pirma, mes nugalėjom, nemažam laipsnyje, didž-siąją savo priešą: mūsų pačių tarpusavę nesantaiką.

Antra, susilaukėm svetingos Kanados visuomenės ir jos Vyriausybės didelių simpatijų pavergtos Lietuvos atžvilgiu. O kad tai yra teisybė, įrodo prieš porą savaičių gautasis — jum jau žinomas — Kanados Užsienių Reikalų ministerio Greeno raštas, kuriuo jis pranešė, jog Ministerio Pirmininko Diefenbakerio pažadas įvykdytas: t. y. Nepriklausomos Lietuvos Generaliniam Konsului Kanadoje suteiktos pilnos teisės. Ką tai reiškia? — Tai reiškia, jog atstatyta senoji prieškarinė konsulato teisinė padėtis, jog Kanada ir toliau nepripažįsta Sovietų okupacijos Lietuvoje ir tebestovi už teisę Lietuvai vėl būti laisvai ir nepriklausomai.

Ne gana to. Rugpjūčio 22 rą Pirmininkas Diefenbaikeris nedvejodamas Ottawoje žurnalistams pareiškė, jog jisai reikalaus Jungtines Tautas pasmerkti Sovietų Imperijos vykdomą Lietuvoje ir kitose jos pasigrobtuose kraštuose kolonializmą. — Tai ką pasakysim į tai, mes Devintosios Dienos lietuviai, susirinkę ant šių dviejų — labjausiai pasaulyj gerbiančių laisvę — tautų sienos? — Turbūt nesuklysim kartodami mūs pranašo žodžius:

Aušra naujos gadynės teka.
Nušvis ir saulės spinduliai.

PADĖKA KANADOS VYRIAUSYBEI

Lietuviai, Kanados piliečiai, nepaprastai dideliu moraliniu pasitenkinimu sužinojo, kad tamstos, Pone Pirmininke, vadovaujamoji vyriausybė Lietuvos konsulatui Kanadoje grąžino visas Nepriklausomos Lietuvos konsulato teises. Šis svarbus tarptautinės teisės aktas turi ne tiktai mums, lietuviams, praktinę reikšmę, bet ir Sovietų Rusijos okupuotai ir jos kolonizuojamajai mūsų tėvų valstybei, Lietuvai, didelę teisinę ir moralinę prasmę, nes šiuo aktu Kanados vyriausybė pasisakė prieš okupacijos pripažinimą.

Masinis Kanados lietuvių sutvažiavimas į 9-ją Lietuvių Dieną Windsore, Ont. š. m. rugsėjo 1—3 dienomis, nuoširdžiausiai dėkodamas Tamstai, Pone Pirmininke ir Tamstos vadovaujamai vyriausybei, turi tvirtą pasitikėjimą, kad ir Tamstos pareiškimas, jog Tamsta Jungtinių Tautų Organizacijoje kelsi Sov. Rusijos okupuotų, pavergtų ir sovietinio kolonializmo išnaudojamųjų tautų laisvės ir apsisprendimo klausimas bus taip gi kilniai realizuotas, kaip ir Lietuvos okupacijos nepripažinimas, pripažįstant Lietuvos konsului Kanadoje visas Nepriklausomos Lietuvos Generalinio konsulo teises.

Tegyvuoja laisva demokratinė Kanada!

Nepriklausoma Lietuva

INDEPENDENT LITHUANIA

Už Lietuvos išlaisvinimą! For liberation of Lithuania!
Už ištikimybę Kanadai! For loyalty to Canada!

Authorized as second class mail by the Post Office Department, Ottawa, and for payment of postage in cash.

LEIDŽIA KANADOS LIETUVIŲ CENTRO TARYBA IR SPAUDOS BENDROVĖ „NEPRIKLAUSOMA LIETUVA"
Redaktorius Jonas Kardelis.

DO 6-6220
.7722 George Street, LaSalle, Montreal 32, Quebec, Canada

Prenumerata metams:		Yearly Subscription Rates:	
Kanadoje	$ 5.00	Canada	$ 5.00
Amerika ir P. Amerika	$ 5.50	America & S. Amesica	$ 5.50
Visur kitur	$ 6.00	Other Countries	$ 6.00

Adresų pakeitimas 25 ct. (su prenumerata arba sm. pašto ž.)
Ilgalaikiai skelbimai, pagal susitarimą, gauna nuolaidų.

Ar ka nors žinote apie Meno Kūrinių Loteriją?

JEIGU DAR NIEKO NEGIRDĖJOTE,
SKAITYKITE ŠĮ PRANEŠIMĄ.

„Nepriklausomos Lietuvos" lietuviškosios spaudos žydinio sutiprinimui ir suformavimui į pajėgią dirbti visokius spaudos darbus leidyklą, lietuviai dailininkai yra suaukoję augštos vertės meno kūrinių. Spaudos Bendrovė „Nepriklausoma Lietuva" šiuos visus darbus leidžia loterijos būdu, tai ir yra Meno Kūrinių Loterija.

Daugelis dailininkų jau atsiuntė savo kūrinius - paveikslus, skulptūras, mozaikos kūrinius, o dailininkė A. Tamošaitienė prie savo tapybos kūrinio pridėjo dar specialiai išaustą savo Meno Studijoje menišką tautinį drabužį; kitų pažadeti kūriniai dar laukiami.

Dabar gi pranešama. kad Meno Kūrinių Loterijos bilietai jau platinami.

Loterijos biletų galima gauti pas Mašinų Fondo vajaus talkininkus.

Šie dailininkai NL Meninei loterijai atsiuntė kūrinių:
Bukauskas Romualdas — Karnavalas.
Skulptorius Dagys — Sargybinis, žvalgas ant pilies bokšto.
Januškevičius Česlovas — Mozaika Šokėja.
Norkus Jonas — Vinco Kudirkos portretas.
Remeika Vytas — Senas jaunuolis(?).
Šepetys Alfonsas — ???
Tamošaitienė Anastazija — Koplytėlė prie tėviškės ir taut. drabužis.
Tamošaitis Antanas — Žvejys.
Valius Telesforas — Vasara.
Vazalinskas Alfonsas — Laurynijos gamta prieš atgimimą.
Viesulas Romas — Sunku giriai be gegutės.
Žmuidzinienė Halina — Naturmortas.

Visiems jau atsiuntusiems meno kūrinių nuoširdžiai dėkodami, laukiame dar iš pasižadėjusių ir nepasižadėjusių paramos, kurios ir tikimės.

Profesorių Mykolą Biržiška

PALYDINT Į AMŽINYBĘ

Užtektų gal tiktai trijų žodžių: Mykolas Biržiška mirė. Ne visi žino, kad Mykolas Biržiška buvo Vilniaus tremtinys, profesarius, literatas, literatūros istorikas, mokslininkas, tautosakininkas, lietuvių kultūros istorikas, lietuvių kalbos teisių kovotojas, rektorius Kauno ir Vilniaus universitetuose, pagaliau Vilniaus universiteto rektorius in exil ir tt. ir tt. Bet ir kronikai reikia duomenų ir aptarimų.

Įdomu bus skaitytojams žinoti, kad Mykolas Biržiška jautė besibaigiantį gyvenimą, ir tiksliai atspėjo savo mirties laiką.

Štai paskutinis jo laiškas „Nepriklausomai Lietuvai":

„1962. 6. 27.
Mielasis p. Redaktoriau!
Labai prašyčiau „Nepriklausomoje Lietuvoje" išspausdinti šį mano „Netikrą Paleckį". Turėjau jį dar anksčiau parengti, bet „Aleksandryno" korektūra, o gal dar daugiau neapleidžiantį manęs nesveikata vis kliudė, Kažin arbe pasitaisysiu, o čia mano 80-mečius žmones lenkvai atidėlioja — lyg man kiekvienas gyvenimo darbo mėnuo būtų lengva „imti"... „Dėl musų sostinės" II dalis irgi žada jau vasarą būti gatava. Blogiausia, kad pripratęs dabar visvienas būti, nelabai betinku jokioms kompanijoms. Buvau lyg pradėjęs taisytis, bet jau vel tris savaites guliu — ir ne tik „laisvu noru", bet labiausiai daktaro įsakytas. Širdis turi savo kaprizų — čia rami, švelni, lyg nesanti, o čia štai vieną nakį amžinai paguldo — taip buvo mano Tėvui, Vaclovui, Kaziui Barauskui. Koks pagrindas išimčiai manąjai? Šiaip žmonės manęs neapleidžia, nors tas mane ir vargina.
Linkėjimai Poniai!
Tamstų Mykolas Biržiška.
1120—1122 S. Magnolia Ave.
Los Angeles 6, Calif."

Nepatogu buvo kelti aliarmas, todėl kultūrinėje kronikoje buvo parašyta, Jog Mykolas Biržiška sunkiai serga ir abejoja, ar galės pasveikti.

Nepasveiko. Mirė rugpjūčio 24 dieną Los Angeles laiku, savo gimimo dieną, sulaukęs lygiai 80 metų. Mirties atspėjimas ir mirties sutapimas su gimtadieniu labai reikšmingai susi klostė.

Mykolas Biržiška gimė 1882 m. VIII. 24 d. Viekšniuose, daktaro Antano ir Elzbietos šeimoje, kuri save laikė bajoriška ir lenkiška. Bet Mykolas, įstojęs Šiaulių gimnazijon, susipratęs esąs lietuvis ir jau gimnazistu būdamas pradėjo kovą už lietuvio ir žmogaus teises. Tam tikslui suorganizavęs lietuvių kalbos kuopelę, sukėlė maištą prieš rusų prievarta mokinių varymą į pravoslavų pamaldas. Maskvos universitete išėjo teisių mokslą Juridiniame fakultete, bet lygiagreta istorijos - filologijos mokslų fakultete klausė paskaitų istorijos, kalbotyros ir literatūros.

Studijuodamas Maskvos universitete, dalyvavo Lietuvių studentų draugijoje, už veiklą buvo suimtas ir kalinamas Butyrkų, o vėliau Vilniaus ir Kauno kalėjimuose , kur įsitikino esąs socialistas ir šių organizacijoje veikė.

Nuo čia M. B. veikla išsiplėtė, išsišakojo — ir organizacijose, ir suvažiavimuose, ir demonstracijose, ir spaudoje.

1905 m. revoliucijos ir Didžiojo Vilniaus seimo dalyvis.

1907 m. baigęs universitetą, apsigyveno Vilniuje ir ne tiek vertėsi advokatūra, kiek politika ir sudijomis, dalyvaudamas plačiai spaudoje, — lietuvių, lenkų, rusų. Dirbdamas Vilniaus Žemės banke, gyvai dalyvavo Lietuvos ir Vilniaus lietuvių gyvenime.

Nuo 1915 m. Vilniaus liet. gimnazijos direktorius ligi 1922 m., lenkų buvo ištremtas į Lietuvą. 1918 m. vasario 16 d. pasirašė Lietuvos nepriklausomybės atstatymo aktą, kaip Socialdemokratų atstovas drauge su Steponu Kairiu. Dėl daugumo nutarimo pasiduoti vokiečių reikalavimui — Lietuvos karalium priimti Urachą, su S. Kairiu, J. Vileišiu ir S. Narutavičium iš Lietuvos Tarybos buvo pasitraukęs.

1918 m. Mykolo Sleževičiaus kabinete buvo švietimo ministeriu. 1920 m. su Balučiu ir Černeckiu dalyvavo Suvalkų derybose ir pasirašė sutartį, kuria lenkai spalio 9 d. sulaužė.

Ištremtas į Lietuvą, Kaune buvo Vytauto Did. universiteto profesorius, rektorius, Vilniui vaduoti s-gos pirmininkas, leidinių redaktorius, paskaitininkas, užsieniuose konferencijų dalyvis, Lietuviškosios Enciklopedijos viceredaktorius. Atgavus Vilnių, Vilniaus universiteto rektorius, tremtyje — Hamburgo — Pninebergo universiteto profesorius.

Mykolo Biržiškos yra išleista daug raštų: vadovėlių, atsiminimų, daugybė straipsnių spaudoje. Ir mirė redaguodamas ir koreguodamas brolio Vaclovo Aleksandryną.

Mirė išsiliejus kraujui į smegenis rugpjūčio 24 d. naktį.

Mykolo Biržiškos asmenybę netekome Vasario 16 Signataro, mokslininko, kovotojo už lietuvių kalbą, už Lietuvos sostinę Vilnių, už žmogaus ir piliečio teises, už Lietuvos nepriklausomybę; netekome didelio masto Visuomenininko. Apgailestaujame ir užjaučiame visus, kam yra Velionis brangus.

J. Kardelis.

Vyskupas kankinys

ARKIVYSKUPAS TEOFILIS MATULIONIS

Stebime, kiek įmanoma, gyvenimą Lietuvoje ir dominės jo reiškiniais. Daug sunkių žinių ateina iš anapus. Žinios iš už geležinės uždangos kaskart vis baisesnės. Jų kryptis ypač bauginanti, nes eina ne į kultūros, ne į humaniškumo, ne į taikos pusę, bet atvirkščiai — į barbariškumą, nežmoniškumą ir kiršinimą bei neapykantą savo broliui. „Neapykanta, — įtaigojo komunistinius žmonių santykiavimo principus Justinas Paleckis, — yra komunistų tikslams siekti priemonė". Taigi, vietoje meilės, kurią puoselėja demokratinis bei humaniškasis pasaulis, komunistai kursto neapykantą. Visiems gi žinoma, prie ko neapykanta veda. Jos padarinius matome visoje sovietijoje: kalėjimai, koncentracijos stovyklospilnos žmonių laukia mirties; pasieniuose šaudymai žmonių, bandančių išsiveržti į laisvę. Ir viso to kuriminuotė — karas, kuriam komunistai ruošiasi, viską jam aukodami.

Apie vyskupą Teofilių Matulionį daug esame girdėję iš anapus. Paskutinė žinia — jis rugpjūčio 20 dieną minėęs Lietuvoje, sulaukęs 89 metų amžiaus. Teofilis Matulionis yra vadinamas vyskupu kankiniu. Kankiniu už bažnyčią ir savo tautą.

Teofilius Matulionis buvo gimęs 1873 m. liepos 4 d. Kadariškių ., Alantos v., Utenos ap. Mokslus yra išėjęs: gimnaziją Daugpilyje, kunigų seminariją Petrapilyje. Klebonavęs Latvijoje ir Petrapilyje.

Rusijoje įsigalėjus bolševikams, buvo apkaltintas pasipriešinimu jų įsakymams ir nuteistas 3 metams kalėjimo. Kalintas Maskvoje.

1928. XII. 8. Popiežiaus paskirtas vyskupu ir Mogiliovo archivyskupijos vyskupo Maleckio pagelbininku. Bet 1929. XI. 24 antrą kartą suimtas, apie metus išlaikytas kalėjime ir nuteistas 10 metų katorgos. Bausmės atlikti išvežtas į Solovkų salas Baltojoje jūroje.Sunkus darbas, šaltis, drėgmė ir badas po dvejų metu pakirto jų sveikatą, todėl iš Solovkų atvežtas į Petrapilio kalėjimą, iš kur perkeltas į koncentracijos stovyklą, o iš jos, visai jau nusilpęs, nuvežtas į Maskvos kalėjimą.

1933. X. 19 Lietuvos vyriausybei susitarus keistis kaliniais, T. Matulionis grąžintas į Lietuvą, kur ėjo įvairias pareigas. 1934. I. 9 mirus Kaišiadorių vyskupui J. Kuktai, paskirtas Kaišiadorių ordinaru, bet 1946 m. apkaltintas, trečią kartą suimtas ir išvežtas į kalėjimą, ir tiktai visiškai paliegęs ir mirštąs, 1956 m. grąžintas į Lietuvą. Gyvendamas Birštone, 1957 m. konsekravo Kaišiadoriams vyskupą, bet nei vienas, nei kitas nebuvo prileistas eiti savo pareigų.

Šiemet Popiežius Jonas XXIII T. Matulionį pakėlė į archivyskupus. Buvo kalbų, kad Popiežiaus nepaskelbtųjų karadinolų tarpe esąs ir Matulionis, bet gandai nepasitvirtino.

Tikslesnių žinių apie arkivyskupą kankinį nėra. Tur būt sovietinė valdžia, kuri skelbiasi esanti demokratiškiausia pasaulyje, neleidusi arkivyskupui eiti savo pareigų, neleis jo ir viešai laidoti.

J. K.

Iškiliam tautiečiui, Žemaičių žemės sūnui, Nenuilstamam Kovotojui dėl Lietuvos laisvės ir dėl Vilniaus, augšto lygio kultūrininkui ir našiam visuomenės veikėjui, žymiam tautos švietėjui ir rimtam rašytojui, abiejų mūsų universitetų Magnificencijai Rektoriui ir trijų universitetų Senatoriui

PROFESORIUI MYKOLUI BIRŽIŠKAI

mirus, Jo broliui,

prof. ir inž. Viktorui, velionio dukroms su šeimomis ir visiems jų artimiesiems, taipgi lietuvių draugijoms, artimiesiems, taipgi lietuvių draugijoms,

netekusioms vertingo veikėjo - darbininko, gilią užuojautą

Lietuvių Profesorių Draugijos Amerikoje Veteranų Ramovė ir P. L. I. ir A. Sąjungų vardu reiškia prof. St. Dirmantas.

Vasario 16 akto Signatarui, didžiam visuomenininkui, kultūrininkui, mokslininkui, kovotojui už lietuvių kalbą ir teises,

PROFESORIUI MYKOLUI BIRŽIŠKAI,

mirus, jo artimiesiems — broliui

PROFESORIUI VIKTORUI BIRŽIŠKAI, DUKTERIMS IR ŽENTUI,

nuoširdžią užuojautą reiškia

Kanados Lietuvių Bendruomenės Krašto Valdyba.

Didžiai nusipelniusiam visuomenininkui, kultūrininkui, Lietuvos valstybės Vyrui, Vasario 16 Signatarui ir „Nepriklausomos Lietuvos" Bendradarbiui,

PROFESORIUI MYKOLUI BIRŽIŠKAI

mirus, nuoširdžią užuojautą reiškia Velionio broliui

PROF. VIKTORUI BIRŽIŠKAI, P. BARAUSKIENEI, PP. ŽAKEVIČIAMS IR GIMINĖMS

NL redakcija ir Leidėjai.

Lietuvos Valstiečių Liaudininkų S-gos (tremtyje) pirmininką

ADV. LIUDĄ ŠMULKŠTĮ,

jo brangiai žmonai
A. A.

JULIJAI ŠMULKŠTIENEI,

mirus, giliame liūdesyje nuoširdžiai užjaučia ir kartu liūdi

L. V. L. Klubas Montrealy.

Mielam Bičiuliui

ADVOKATUI LIUDUI ŠMULKŠČIUI,

mirus jo brangiai žmonai, nuoširdžią užuojautą reiškian

V. L. Giriniai - Norvaišos.

Šviesios atminties

A. A. JULIJAI ŠMULKŠTIENEI

mirus, jos vyrui, LVL S-gos CK Pirmininkui

LIUDUI ŠMULKŠČIUI IR SŪNUMS

gilią užuojautą reiškia

Juozas Beršėnas su šeima.

A. A. JULIJAI ŠMULKŠTIENEI

mirus, jos vyrui, LVL S-gos CK Pirmininkui

LIUDUI ŠMULKŠČIUI IR SŪNUMS

reiškiu bičiulišką užuojautą

Juozas Jurašūnas.

Spaudos apžvalga

SENIMAS IR JAUNIMAS AUSTRALIJOJE

„Mūsų Pastogė" vedamajame rašo:

„Žiūrint į besivystantį mūsų visuomeninį gyvenimą tenka pastebėti paradoksalių reiškinių. Šiandie niekam ne paslaptis, kad vyresnieji taip supleišėjo tiek politiškai, tiek ir pasaulėžiūriškai, kad kiti net gatvėj su tikę savo oponentą nenori jo atpažinti, tad ką jau bekalbėti apie darnų bendradarbiavimą visuomeninėje plotmėje. Pergyvenę visokių vėjų, matę šilto ir šalto, rodos, vyresnieji užtenkamai gavo pamokų, kokiais pagrindais tvarkyti mūsų vidujinį gyvenimą, kad jis būtų mūsų visų pasiilgstamas ir drauge pavyzdys vyresnius užvadovjantiems.

Iš visa ko matyti, mūsų jaunieji, vyresnių pavyzdžiu tikrai nesižavi. Dar daugiau: jaunieji suka savo keliu, o vyresnieji pasilieka be atramos ir pritarimo. Ir visai netenka stebėtis: vyresniųjų ideologija ir vedama politika jauniesiems visai neįdomi ir neįdomi kaip tik todėl, kad pirmiesiems daugiau rūpi politinės ir pasaulėžiūrinės linijos, negu bendrieji lietuviški reikalai. Tuo tarpu jaunimui lietuviškasis bruožas yra pirmaeilis, kuris juos riša, vienija ir suartina. Ir kaip tik čia jaunimui reikia pripažinti didelių kreditų, nes jie lietuvybės nesiejа nei su partiniais, nei su ideologiniais pagrindais. Tą liudija kaip tik jaunimo tarpe tų organizacijų populiarumas, kurios ideologiniu ir politiniu požiūriu yra neutralios ir vadovaujasi vien tik lietuviškais pradais. Tas drauge ir paaiškina, kodėl jaunimo tarpe nesusikūrė daug ideologiniais pagrindais organizacijų, o ir veikiančiųjų judėjimas ir veikla yra labai nežymi. Šita prasme jaunimas tikrai galėti būti neginčijamu pavyzdžiu vyresniesiems. Čia tektų tik pasidžiaugti ir sveikinti jaunimo vadovus, kurie teigiamai dalyką supranta ir jaunimą kreipia šia linkme".

Ar neprimena tas ir šio kontinento?

— Kanados prekybos misija bando rasti rinkų Kanados prekėms Kolumbijoje, Venezueloje, Trinidade, Jamaikoje ir kitose Karibų jūros srityse.

Pajudinkime lietuviškuosius klausimus esmingai

PASIKALBĖJIMAS SU PASAULIO LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS PIRMININKU DR. JUOZU SUNGAILA

— Ar Tamsta, kaip Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Prezidentas, manai, kad Lietuvos laisvinimo veiksniai yra visiškai tvarkoje ir jų organizacija bei dabartinė būsena nereikalinga nieko geresnio?

— Niekas neabejoja, kad mūsų taip vadinamų politinių Lietuvos laisvinimo veiksnių organizacinė struktūra gerokai šlubuoja ir pasėkoje to nukenčia bendras lietuviškas reikalas, nes, mano manymu, toli gražu nepadaroma visa, kas esamose sąlygose būtų galima padaryti.

— Jeigu Tamsta taip manai, tai kokie to motyvai, o jeigu Tamsta manai kitaip, tai ką siūlytum daryti, kad Lietuvos vadavimo reikalai atsistotų geresnėn padėtin?

— Nenorėčiau leistis į detalius svarstymus, nes tas iššauktų nemaža erzelio, kurio turime ir taip gana pakankamai. Imant reikalą iš principo, mes turime dvi pagrindines lietuviško darbo institucijas globaliniu mastu. V. L. I. K-tą — atstovaujantį pavergtą lietuvių tautos dalį (žinoma, jei jo aktyvas bus sudarytas išimtinai iš Lietuvos piliečių) ir antrą — Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Seimą bei jo rinktą Valdybą, atstovaujančius lietuvišką išeiviją. Šių abiejų organų veiklą suderinus, įvedant būtinus reikalingus pakeitimus, būtų prieita prie darnaus ir vertingo Centrinio Organo. Esu įsitikinęs, kad tai bus pasiekta sekančių vienerių metų laikotarpyje.

Atskiruose kraštuose, kur veikia L. B. padaliniai, jokios problemos nėra, nes visur L. B. organai reprezentupja visus to krašto lietuvius ir atlieka visokeriopą lietuvišką darbą — tiek kultūrinį, tiek politinį. Čia ypatingai norėčiau išskirti Kanados Lietuvių Bendruomenę, kuri turi savo Politinį Komitetą, besirūpinantį gana aktyviai. Visus mus nudžiugino neseniai pasiekusi žinia, kad Lietuvos Konsului Kanadoje yra suteiktas pilnas diplomatinis statusas. Tai yra nuopelnas to paties L. B. Politinio Komiteto, kuriam savotišku sutapimu, dar neseniai vadovavo dabartinis Konsulas Dr. J. Žmuidzinas.

Kiek blogiau J. A. Valstybėse. Tačiau ir čia, neabejojame, Lietuvių Bendruomenė turi subūrusi patį veikliausį lietuvišką elementą ir neša ant savo pečių visą lituanistinio švietimo, lietuviškos kultūros kultyvavimo ir propagavimo, lietuvybės išlaikymo ir ūgdymo paaugančiose kartose ir pagaliau tautinės ir valstybinės propagandos darbą. L. Bendruomenės veiklai be galo trukdo Amerikos Lietuvių Taryba savo pretenzijomis į jų vadinamą „politinį" darbą, kurio, tačiau ji toli gražu pati nedirba. Betgi, turiu vilties, kad ir čia bus surasta patenkinama išeitis, abiem pusėm parodant tolerancijos ir takto, ko ligi šiolei nematėme iš A. L. T. pusės.

— Tamsta, be abejo, skaitei H. Blazo tuo reikalu pasisakymus. Kas, Tamstos manymu, juose gero ir vykdyaino, arba atvirkščiai?

— Su nemažu susidomėjimu sekiau p. Blazo išvedžiojimus ir pasisakymus. Iš principo, jis gana blaiviai išanalizavo visas lietuviškas negeroves, nors kai kuriais ir perdaug perdėdamas. Tačiau, begalo nusivyliau p. Blazo pasiūlytu receptu sudaryti Centrinį organą, jo pavadintą „Lietuvos Laisvės Taryba". Vardas gražus ir reikšmingas, tačiau jo pasiūlytas sudarymo būdas, mano manymu, atsilikęs mažiausia 10-čia metų nuo realios gyvenimo eigos, ir nebesupratau ar autorius tikrai nesupranta ir nemato, kas darosi aplinkui, ar tik nenori suprasti. Nežinau kodėl p. Blazas, matyti visai sąmoningai, „užmiršo" net paminėti Lietuvių Bendruomenę, kuri per paskutinius 10 metų iš pagrindų pakeite visą lietuviškos išeivijos darbą.

— Ar Tamsta nemanai, kad P. L. P. Valdyba, kaip neutrali ir apartinė, galėtų būti pagridiniu visų lietuvių jungiamuoju veiksniu? O jei ne, tai kas galėtų būti jos vietoje?

— Taip, neabejoju, kad P. L. B. Seimas ir jo rinkta Valdyba, atstovauja visą lietuvišką išeiviją ir turi moralinę ir juridinę teisę kalbėti ir veikti visų lietuvių vardu, nes tie organai yra išrinkti viso demokratinio pasaulio lietuvių, vadovaujantis laisvės ir demokratijos principais. Tačiau, mes negalime ignoruoti ir V. L. I. K-to, palaikančio mūsų tautinį tęstinumą (bent morališkai) ir atstovaujančio pavergtą mūsų tautos dalį. Savaime suprantama, kad jam turi būti vieta vyriausiame Lietuvos laisvinimo organe, kuris, mano manymu, turėtų būti atskirtas nuo P. L. B. Valdybos, tačiau turi būti atsakingas prieš P. L. B. Seimą.

Dr. Juozas Sungaila.

— Ar Tamsta laikai protinga ir sąžininga laikysena tų, kurie išsijuosę puola ir niekina visus lietuvius jungiančią organizaciją.

— Manau tas visiems aišku ir be atsakymo. Kiekvieno lietuvio pareiga yra įsijungti į aktyviausias L. B. eiles ir paklusti pavergtos lietuvių tautos šauksmui. Kas drįsta laikytis šalia Lietuvių Bendruomenės, ar net ją niekinti, tas nusikalsta savo tautai.

— Ar Tamsta, kaip P. L. B. Prezidentas, nemanai, kad reikėtų daryti tvirtesnių žygių ir didesnės propagandos, kad P. L. B. taptų veiksminga ir verta savo paskirties organizacija?

— Savaime suprantama, kad visokeriopo lietuviško darbo likimas glūdi Lietuvių Bendruomenėje. Kiek stipri ir veiksminga bus L. B., tiek ilgai bus tęsiamas ir betkoks lietuviškas darbas. Visų mūsų pareiga yra daryti visa, kad L. B. būtų kiek galima veiksmingesnė. Čia norėčiau priminti mūsų tarpe įsigalėjusią negerovę — sukrauti visą darbo naštą ant valdybų pečių, o sau tik pasilikant teisę ir pareigą kritikuoti Valdybų darbą ar neveiklumą. Kiekvieno iš mūsų pareiga yra atėjti Valdyboms į talką teikiant konstruktyvias sugestijas bei pasiūlymus ir aktyviai prisidedant prie tų pasiūlymų realizavimo. Turiu prisipažinti, kad esu kiek nusivylęs mūsų šviesuomene. Vos paėmęs P. L. B. Valdybos Pirmininko pareigas kreipiausi laiškais į mūsų veikėjus, žurnalistus, kultūrininkus ir politikus prašydamas pagvildenti viešai lietuviškoje spaudoje P. L. B. idėją kartu teikiant pasiūlymus bei sugestijas P. L. B. Valdybos darbui. Tuos, kurie nenorėtų, dėl vienokių ar kitokių priežasčių, viešai reikštis spaudoje, prašau parašyti privačiai man, ar kitiems Valdybos nariams. Deja, rezultatas buvo apgailėtinai menkas.

Baigiant, noriu priminti, kad ne vienas tik valdybų, bet kiekvieno iš mūsų pareiga yra įsijungti į aktyvią veiklą, nes mes visi esame vienodai atsakingi už visą lietuvišką darbą.

Ačiū PLB V-bos pirmininkui už atsakymus, kurie daug pasako ir duoda progą pasisakyti ir kitiems.

J. Kardelis.

Ar tinka demokratinėse sąlygose skaldyti jėgas

DĖL KOOPERATINIO SKALDYMOSI

T. Žiburių 29 nr. „Skaitytojai pasisako" skyriuje, p. V. K. patiekė pluoštą motyvų ir nurodė eilę priežasčių, vertusių steigti antrąjį liet. bankelį Toronte. Panagrinėjus patiektą „medžiagą" (antrąją medalio pusę), sunku rasti pagrindą naujam bankeliui rastis. Idėja tokiam bankeliui steigti yra 9 metų amžiaus senumo, autoriaus žodžiais tariant. Devyneri metai tai stebėjimo ir laukimo (see and wait) laikotarpis. Dabar pamačius, kad „Paramos" kooperatyvui gerai sekasi ir nustojus vilties greit patekti į vald. organus V. K. ar jo pasekėjams, atėjo laikas gražiai augantį bankelį, suskaldyti.

Gyvename demokratinės santvarkos krašte, kuriame organizacijų bei draugijų nariai išsirenka tokią savo vadovybę, kuri jiems patinka ir kuriai reiškia pasitikėjimą. Čia ir rinkiminė agitacija bei propaganda nėra draudžiamos.

„Paramos" atskirų grupių rinkiminėje kovoje del „valdžios", reikia manyti, dalyvavo ir V. K. grupė, bet jei ji išėjo pralaimėtoja, tai tas dar neduoda pagrindo skaldyti bankelio. Pralaimėjimas kaip tik parodo, kad dauguma nepritaria tos grupės vedamai politikai. Dar pridurtina, kad mūsų organizacijose, kuriose vald. organų darbo oras šiek tiek atsiduoda dolerio kvapu — į tokias valdybas kandidatų jau turime ir per daug. Tačiau, kur darbas reikalauja vienos kitos nuosavo poilsio valandos, ten ju stokojame.

Ar bus pakenkta „Paramai" antruoju bankeliu? Aišku, kad taip. Nes ponas V. K. su savo vienminčiais išstos iš unijos narių tarpo iš pat pirmos naujo bankelio įsisteigimo dienos.

Kodėl lietuvių bankelių nariai naudojasi ir kanadiškų bankų patarnavimais? Manau, todėl, kad kanadišką banką rasime kiekviename didesniame gatvės kampe. Dirbantysis, gavęs čekį už darbą, gali jį išsikeisti be jokių sunkumų ir kartu pasidėti ir išsiimti skirtą pinigą bėgamiems reikalams tesugaišdamas tam labai mažai laiko, dėl trumpos kelio distancijos.

Lietuvių bankelių taupytojai daugiausia deda tik tas pinigų sumas, kurias neniano kiekvienu momentu panaudoti. Prireikus poros dešimčių dolerių, taupytojas jau turėtų specialiai tam paskirti laiką juos pasiimti. Kiekvienas žinome, kiek užima laiko nuvažiuoti, kad ir vienos mylios kelią didesniame mieste. Čekių sistema bankeliuose palengvina šį klausimą, tačiau čekiais naudotis smulkiems mokėjimams ne visi nori ir dar kitiems čekio paruošimas sudaro tam tikro sunkumo. Pagaliau taupytojai turi ir tokių mokėjimų, kuriuos negali nukreipti į savo bankelį.

Tai tik kelios priežastys iš daugelio kitų, kodėl naudojamasi dviejų bankų patarnavimais. Esant čekių sistemai savo unijose, jų patarnavimais naudojasi didesnis narių skaičius ir jis nuolat didėja. Tai rodo bankelių apyskaitos. Tačiau neišvengiamai tenka nau dotis ir vietinių bankų patarnavimais, dėl jau anksčiau paminėtų priežasčių. Taip daro mc mes, taip daro ir kanadiečiai. Dėl to nieko negalima sakyti savo taupytojams, nebent tik nuolat prašyti ir raginti, kad galimai naugiau naudotųsi savo unijomis.

Str. autorius mano, kad įsisteigus antrąjai Kredito Unijai, daugelis lietuvių „taps abiejų kooperatyvų nariais". Kokiam reikalui? Ir jei taip, tai ar čia nėra „Paramos" skaldymas? Jei aš, noredamas taupyti „juodai dienai" tam tikrą laiką po vieną dolerį desiu į du bankus po 50 centų, tai ar čia nebus pinigo skaldymas? Ir kokia man nauda iš to? Jokios. Bus sugaištama dvigubai daugiau laiko pinigams pasidėti ir, ko gero, gausiu nuostolį palūkanomis. Taupmo būdas yra nerealus ir nemanau, kad daug kas juo pasinaudotų.

Kredito Unijos nariai yra jos šeimininkai, todėl kaip tokie jie gali nustatyti ir Unijos veikimo laiką bei nuspręsti vietą. Jei „Paramos" įstaiga dabar sekmadieniais nevei kė, matyti, jos nariai to nepageidavo ir buvo patenkinti tuo, kaip yra. Augantį „Paramą" galėjo atidaryti ir savo skyrių, narių patogumui, lygiai taip pat, kaip kad padarė Montrealio lietuvių bankelis. Jei jo neatidarė, tai supranta ma, kad tam dar nebuvo pribrendęs reikalas. Manytina, kad „Paramos" valdyba nemažiau nusimano tame darbe už V. K., kuris pats sako, kad „Paramos" veikla „niekas ne nusiskundė". Jos gera veikla ir neabejojama. Jeigu taip, tai kuriems galams užsimanyti antrojo kooperatyvo? Tai yra klausimas, į kurį tikras atsakymas niekad nepasieks vie šumos.

Taip, kad stebint antrąją „medalio" pusę ir mikroskopo pagalba, negalima įžiūrėti žymių, rodančių reikalą rastis antram kredito kooperatyvui. Taip pat aišku, kad jo įsteigi

Nukelta į 6-tą psl.

SEIRIJŲ GIRIA. ROMANO EPILOGAS

Voratinkliai nesidraiko be vėjo

29.

Ginekologas dar miegojo. Kaip užmuštas. Jis nei nepajuto, kaip Barvainienė atsikėlė ir aptvarkė savo tualetą

Jai toptelėjo mintis:

„Gal patylomis ir išnykti? Bet kaip sugrįžti į Palangą?"

Ji susvyravo. O galva buvo sunki, galvoti nesisekė. Ir nesinorėjo.

„Gal dar palaukti? Gal kolega pabus ir pasirūpins grįžimo priemonėmis, kaip pasirūpino čia atsigabenti? Bet ne. Geriau jau nesusidurti akis akin..."

Ir ją nusmelkė nemaloni mintis apie situaciją, jeigu taip dabar akis akin reiktų pažiūrėti. Jai švystelėjo prisiminimas ties Narva su Adomėnu. Mintyse sužibėjo tolimi žiburiai, tamsi naktis ir situacija po likiminio momento. Tada ji su juo negalėjo kalbėti. Nesant kitos išeities, mašinoje sėdėjo greta, bet į akis pažiūrėti negalėjo, o kai tiktai pasiekė Taliną, tuojau išsiskyrė ir Vilniun grįžo viena traukiniu, Adomėną paleidusi vieną mašinoje.

„Ne! Tuojau reikia išsinešdinti!.. Kas bus, tas tebus! Greičiau lauk!" — Ir ji, kiek galima tyliau ir atsargiau pravėrė duris ir išslinko lauk, lyg kokia vagilė.

„O gal aš ir vagilė", — suabejojo. — Bet ne, negali būti, kad ginekologas būtų nekaltas avinėlis... Kaip gi toks pasave atsivežtų moterį".

Buvo dar ankstyvas rytas. Bet kaikurie žmonės jau vaikščiojo, geriau sakant — skubėjo gatvėmis. Ji dasiklausė autobusų stoties ir kaip tiktai pataikė į ankstyvąjį, kuris eina į Palangą.

Atsisėdusi autobuse, ji kiek lengviau atsikvėpė.

Jai galvojosi, ar kas nepamatė. O ją vis dėlto pamatė.

Rytas buvo vėsus ir apsiblausęs. Saulė bridо per lebesis, kurie slinko nuo Baltijos. Ne tiršti. Baltais pluoštais. Protarpiais savo properšomis jie praleisdavo saulės spindulių pluoštus, ir tada gamta nušvisdavo ir palinksmėdavo.

Žiūrėdama pro autobuso langą, Barvainienė nepajėgė nieko aiškaus galvoti. Galvoje buvo chaosas ir visame kūne išsisėmimas. Viena tiktai mintis įkyriai lindo į galvą:

„Ar tai toks gyvenimas? Ar tai toks žmogaus buities tikslas? Ar taip ir toliau būti?.. Liūdna ir tragiška. Reikia kas nors daryti"...

Kai autobusas sustojo Palangos autostotyje, Vytauto ir Kolūkiečių gatvių kampe, Barvainienė sunkiais žingsniais nuėjo namo. Ėjo tartum viską praradusi. Su Adomėnu kažkaip suprantamesnis buvo šalinimasis nuo Tomo, nes Adomėnas pats rodė iniciatyvos, sakė ją myliąs ir pats jai aukojosi. Ypač, kai Tomas jai atrodė indiferentiškas, neatidus, nepaslaugus, jos, kaip moters, nesuprantąs.

Bet ar ji ir pati buvo jam atidi ir, kaip moteris, atliko savo pareigą? Tat, kažin ar buvo daug pagrindo vienas nuo kito tolti? Tiesa, sovietinio režimo ir jo ideologijos sukeltoji nužmoginimo tuštuma buvo žiauri, pritrenkianti ir palaužianti, bet kodėl ji nepasipriešino? Kodėl nuklydo nuo žmoniškųjų normų? Kodėl taip lengvai pasidavė grynai gyvuliniams instinktams ir lengviems vyliojimams? Ir dabar... Jau beveik jos iniciatyva...

„Kvailai padaryta"... — ji pagalvojo. „Ką aš čia laimėjau ir kuo aš čia nubaudžiau Barvainį"...

Sugrįžusi į savo kambarį, ji Geduką rado dar miegantį. Tada ji prisiminė, kad šiandien sekmadienis, ir sūnui į mokyklą nereikia eiti. Pabudintas motinos, jis pasakė:

— Mamytės aš vakar negalėjau sulaukti ir užmigau...

— Gerai padarei, sūnau. Aš turėjau papildomo darbo ir turėjau ilgiau užtrukti, — nemaloniai jausdamasi sakanti neteisybę, vis dėlto teisindamasi save verte motina.

— Ar tu pavalgei, sotus?

— Taip. Senelė Mikštienė man padarė vakarienę. Ji labai gera.

— Teisybė. Ji tikrai gera ir mielaširdinga, ypač vaikams. Ji vaikus labai myli, — prisimindama Vilnių, kur ne tiktai jos vaikus, bet ir jąpačią globojo kaimynė Sabalienė.

— O ką gi ji tau paruošė valgyti?

— Karštų bulvių su spirgais. Tai labai skanu, mama. O paskui davė arbatos su sacharinu...

— Ir tu patenkintas, sotus?

— Kai užmigau, sapnavau, kad valgau labai kažką skanaus, bet neatsimenu, ką. Tur būt kokius dangiškus migdolus...

— Ne, Geduk. Tu jokių dangiškų migdolų nevalgei, bet tu nebuvai sotus vakariene, todėl ir sapnavai maistą... Taip jau, sūnau, yra, kad alkanas visada sapnuoja maistą, skanius valgius...

— Gali būti ir taip, bet aš anuo sapne matytu maistu ne buvau pasotintas...

— Taip visada ir esti, kai alkanas žmogus sapnuoja maistą.

— Na, dabar aš pati tau paruošiu pusryčius, kad tu nesapnuotum skanių valgių...

Ir Viktorija Barvainienė pasijuto be kelio ir be gairių... Po mėnesio iškilo susirūpinimas. Ir ji tą pasakė ir ginekologui, kuris buvo pastovus svečias Palangoje.

— Praesente doctore nihil nocet! — metė lotynišką sakinį ginekologas (daktaro akivaizdoje niekas nepavojinga). Ir jai padėjo išvengti nemalonumo.

O vis dėlto toks gyvenimas Viktorijai jau įgrįso...

Tuo tarpu dukterį ji jau buvo nuvežasi tėvui, atlikti dvejų metų darbo stažą, Maskvos per Gedvilą, LTSR švietimo „ministrą," įsakytą.

Barvainiui buvo rūpesčio, kur čia dukterį įtaisyti, kokiame fabrike, ar dirbtuvėje? Pasisekė jam viename treste ją „įdarbinti". Bet, kaip sovietų santvarkoje įprasta. Barvainis tikai pro formą sutarė dukters įdarbinimą. Nijolė buvo įrašyta dirbančia, bet ji nedirbo. Už tai jos bosas gaudavo pusę jos atlyginimo.

Tiesa, Nijolė nueidavo į raštinę. Kaiką jai duodavo perrašyti. Daugiau gi ji ten būdavo kontrolės bet ne darbo sumetimais. Jeiu pasipainiotų koks revizorius, kad nepasirodytų, jog darbininkas tiktai savotiška „mirusioji siela", kaip Rusijoje vedasi jau iš senų laikų, dar Gogolio įamžintų „Mirusiųjų sielose".

Dveji metai taip greit prabėgo, kad Barvainiai nei nepastebėjo, kad dukterį reikia vežti į Vilnių ar Kauną. Jie nutarė vežti į Vilnių. Sostinė — vis gi — sostinė. Joje ir geriau ir maloniau.

Bet ir pačių Barvainių, Viktorijos ir Tomo, gyvenime šie dveji metai padarė savo įtakos. Viena, Barvainienė nusivylė vienišu gyvenimu, be atramos į vyrą; kita, lankydama Nijolę, ji susiartino su Tomu, kuris jai pasirodė ir sukalbamesnis ir patrauklesnis. Atrodė, nedaug bereikia, kad abu jie su gryžtų į vienybę, kurios ilgėjosi ir vaikai.

Ir bendrai Lietuvos gyvenime vyko naujų reiškinių. 1959 metais pradėjo rodytis iš Amerikos ekskursijos, kurios lankėsi ir Palangoje, ir Klaipėdoje. Tai buvo nemaža naujovė, kuri ir Barvainius paveikė.

Nelauktai ir netikėtai, ir Palangos ir Klaipėdos krautuvėse, ypač didžiųjų gatvių krautuvėse pasirodė daug daugiau prekių... Nustebę žmonės stojo į eilės. Kainos buvo žvėriškos, bet kas į kainas žiūrės, kai nėra būtiniausių reikmenų, ypač manufaktūros.

To pagausėjimo priežastis ilgai netrukus paaiškėjo, kai į Klaipėdą ir Palangą atvyko „pažangieji" Amerikos ekskursantai.

„Tiesa", „Švyturys", ir kita spauda prisipildė ekskursijos viešėjimo vaizdais ir aprašymais. Kerėpliški daugumoje, bet visi gerai apsirėdę ir nutukę.

— Amerikanai gi!" kartojo kiekvienas, pamatęs kokį ekskursantą. Ypač moterys ir vyrai domėjosi moterimis, kurios tarpusavy vadinosi „misiukėmis"... Tos misiukės ypač buvo išdribusios, plačiai ir tvirtai statė storas, stambias kojas. Bet iesi ir liekni Lietuvos žmonės manė:

— Tai Amerika! Turtingo krašto žmonės atsiganę. Ypač įdomiomis spalvingomis medžiagomis moterys pasirėdžiusios.

Prie ekskursijos nedaug kas galėjo prisiartinti. Ekskursantus vežiojo po jiems paruoštas vietas. Reprezentacija buvo, pagal Lietuvą, turtinga. O ekskursantai tik pūtėsi, tik mudravosi.

Daugiau bus.

Pranas Onaitis

HOLLYWOODO KARTŪNŲ PIEŠĖJAS

Prieš 26 metus pradėjo paišyti kartūnus - filmus

ALGIRDAS GUSTAITIS

Gal nėra laisvame pasaulyje praprususio žmogaus, nemačiusio klasikinio Walt Disney filmo „Sniegu olė" („Snow White"): UPA studijos gamybos keistuolio „Ponas Magū" („Mr. Magoo"). Tikrai malonu paskelbti, kad prie tų ir ištisos eilės kitų puikių paišytų filmų - kartūnų kūrybos daug prisidėjo lietuvis Pranas Onaitis. (Amerikietiškai vadinasi Frank Onaitis).

Prano tėvas Klemensas Onaitis kilimo nuo Kauno. Motina Marija Balnytė - Onaitienė, abu gryni lietuviai. Pranas gimė 1918 metų sausio 5 d. Youngstowne, Ohio. Pradinę mokyklą ir dalį gimnazijos Rochester, N. Y. Gimnaziją—Fairfox High scool — baigė Los Angeles, Calif.

Pernai suėjo 25 metai, kai pradėjo paišyti kartūnus amerikiečių gamybos filmams. Pirmoji pradžia 1936 metais Charles Mintz studijoje Hollywood'e, kaip jaunesnysis dailininkas-padėjėjas. (Amerikiečiai vadina inbetweener). Daugiausiai su gyvuliukais: (kiškiukais, lapėmis, vilkais, paukščiukais) bei vaikais. Iš to pragyveno, gaudamas 9 dol. savaitei. Maždaug po metų gavo darbą tebevei kiančioje Walter ir Lantz studijoje Hollywoode, jau kaip dailininko padėjėjas. (1939 metais pradėjo dirbti Walt Disney studijoje prie „Snieguolės" („Snow White") ir dar daugiau prie „Fantazija" („Fantasy"). 1941 metais šaukiamas į kariuomenę, kur išbūna ketverius su puse metus. Signal Corps kariuomenės grupėje apie pusmetį, jiems piešinau talkindamas kariškų filmų gamybai. Dvejus metus aviacijai (Air Force) kaip piešėjas, filmuotojas kariškiems filmams.

1945 metais paleistas iš kariuomenės, su pusbroliu Antanu Pabijansku (Pabian) bandė praeiti per didžiuosius kartūno piešinius laikraščiams. Apie pusmetį Walt Disney studijoje. Pagrindinė „grietinėlė" tenka studijoms, gi dailininkai tegauna tiek nedaug! 1950 metais nuėjo prie komercinių televizijos piešinių. Apie metus dirbo kaip fotografas. Vėl grįžo televizijon, ten žinomų asmenų, Roy Pattin, Larie Harmon productions. Piešė „Bozo the Clown", garsųjį „Mr Magoo", „Benie and Cecil". Prie „Mr. Magoo" dirbo apie metus. Yra paišęs virš 30 filmų, kartūnų įvairioms filmų studijoms.

Tebesiverčia filmų piešėjo amatu. Gauna, pagal unijos nustatytą atlyginimą, $210 savaitei, kas yra kur kas daugiau, nei kiti gerų profesijų asmenys uždirba. Dabar Pranas Onaitis jau yra prakopęs augščiau, lai komas vyresniuoju dailininku.

Ne visi su talentu asmenys prasimuša Hollywood'o viršūnėsna. Dažnai prie to reikia labai atkaklaus darbo, nemažėjančio ryžto, nesulaikomo uzsidegimo, nepalūžimo daugybeje nepasisekimų, kartais net nepakeliamai atrodančiais. Reikia didelių pažinčių ir didelio glėbio laimės. Visada pageidaujami žali doleriai.

Pranas Onaitis keletą kartų bandė pasaulin išeiti savo gamybos paišytais filmais - kartūnais. Taip 1952 metais bandė pagal savo rankraštį, kartūną--filmuką „Thom Dugal". Sveiko, tipiško amerikiečio berniuko nuotykiai. 1954 m. bandos su lape kaip pagrindiniu veikėju. 1959 metais su Wolney White studija net buvo sudaręs sutartį paleisti paišytą filmuką--kartūną; pagrindiniai veikėjai berniukas ir šuo. 1960 metais kuria naują kartūną, įvesdamas profesorių, paukštį petiką, šuniuką ir berniuką.

Ką gi, gal kada ir pavyks pamatyti originalius Onaičio kartūnus ekrane. Bet kelias tikrai nelengvas. Vai, nelengvas.

Kartūnus gaminančioms studijoms labai trūksta gerų rankraščių. Jis prileidžia, kad ir jo gaminti kartūnai gal iš dalies nepraėjo dėl silpnokų rankraščių. Be abejo, buvo ir daugiau įvairiausių kliuvinių, čia užsimintų ir ne.

Paklausiau, gal studijos paimtų lietuvių rašytojų rankraščių pieštiniams kartūnams - filmams. Atsakė, dabar jam sunku atsakyti, nors manytų, studijos turėtų imti. Reikėtų rankraščių anglų kalboje. Kartūnams rankraščiai rašomi kitaip nei vaikams apsakymėliai, pasakaitės. Rašytojas turi gerai nusimanyti apie paišytus filmus, jų gamybą, išpildymą ir kt. Jei tokia galimybė atsirastų, iš kart prašau kreiptis ne į mane,, o į žinomą liet. rašytoją rankraščio. Gavo adresą. Bet ar kas tojo rankraščio paprašys. . .

KULTŪRINĖ KRONIKA

DAILININKĖ, TAPYTOJA IR SKULPTORĖ,

Ona Šablauskienė

K. Šimonis visą laiką buvo savaimingas dailininkas ir savaimingas žmogus. Kiek to liko dabar, sunku pasakyti, ypač kai jis dabar persimetęs į kosmonautiką.

prisidėjo prie „Nepriklausomos Lietuvos" vykdomos Meno loterijos. P. Šablauskienė, dalyvavusi 8 Lietuvių Dienos meno parodoje Montrealy ir dabar dalyvaujanti 9 Lietuvių Dienos Windsore meno parodoje. „Nepriklausomos Lietuvos" Meno kūrinių loterijai, kuria paremia mas Nepriklausomos Lietuvos Mašinų Fondas, paruošia vieną iš savo kūrinių.

Nuoširdžiai dėkojame. NL.

GARSĖJA LIETUVIAI ARCHITEKTAI

Broliai Nasvyčiai, kurie Vilniuje suprojektavo „Neringos" kavinę ir viešbutį, už ką gavo Lietuvos „valdžia" pylos iš Maskvos, esą pakviesti Maskvon, kur statysią naują viešbutį „Sputnik". Architektai gi Mikėnas ir Dičius yra išvykę į Jerivanę, užkaukazėje, kur stato viešbutį, restoraną ir kavinę.

DAIL. K. ŠIMONIUI — 75 METAI

Rugpjūčio 25 d. Lietuvoje gyvenančiam dail. K. Šimoniui sukako 75 m. amž. Vertindama dailininko nueitą kūrybos kelią, Vilniaus „Pergalė" (3 nr.) nurodė, kad K. Šimonio poveikslus dažnai įkvėpdavo lietuvių folkloras, o ankstesniems jo darbams žurnalas pri kišo stiprią kubizmo įtaką. Esą, jo darbuose juntama liaudiška fantazija, pasakų įtaka. Pastaruoju metu dailininką patraukusi kosmoso tematika. Sukaktuvininkas dažnai susitinkąs su besimokančiu jaunimu ar dirbančiaisiais, pasakoja apie savo kūrybą. Yra parašęs atsiminimų knygą „Gyvenimo nuotrupos".

K. Šimonis „Gyvenimo nuotrupas" pats rašė, bet kaip neišvengiama sovietijoje, jo atsiminimus „redagavo" partija. Tat tiktai Šimonis ir partija žino, kas redaguojant išmesta iš atsiminimų ir kas pridėta. Svarbiausia — kas pridėta. O pridėti „redaguotojai" moka. Tam tikslui jie Maskvoje išeina specialų kursą.

KRAŠTOTYROS DR-JOS

Lietuvoje skyriai įkurti Vilniuje, Kaune, Kaišiadoryse, Mažčikiuose, Panevėžy, Telšiuose ir Ukmergėje. Pirmąja, atrodo svarbiausia kraštotyros sekcija žymima — istorijos — revoliucijos, toliau seka: gamtos - geografijos - ekonomikos, archeologijos - etnografijos. archi tektūros ir meno, tautosakos.

SOVIETINĖ LIETUVOS ENCIKLOPEDIJA

vis delto būsianti leidziama Esą pirmasis tomas turįs pasirodyti šį rudenį. Bet ar tai tikra, kitas klausimas. Greičiausia Maskva neleis išleisti, kaip neleidžia baigti restauruoti ir Trakų pilies.

PLANETARIUMAS VILNIUJE

iRugpjūčio 10 d. Vilniuje, Basanavičiaus gatvėje, buvo atidarytas pirmasis Lietuvoje planetariumas. Jo direktorium paskirtas V. Vyskupaitis, o atidarydamas planetariumą, prof. P. Slavėnas pabrėžė, kad naujoji mokslo žinių skleidimo įstaiga galėsianti labjau patenkinti kosminės eros žmonių astronominius poreikius".

LIETUVIAI MOKSLININKAI

paraginti prisidėti prie Maskvoje rengiamo geologinio atlaso. Darbas atliekamas Sovietinės Mokslų akademijos, liečia Lietuvos ir kt. kraštų žemės gelmių tyrimą. Į šį darbą jau įsijungė eilė Geologijos ir geografijos instituto, Vilniaus universiteto ir Geologijos valdybos geologų.

POLITECHNIKŲ CHORAS

Rugpjūčio 10 d. į trijų savaičių gastrolinę kelionę išvyko Politechnikos instituto akademinis choras, vadovaujamas B. Mačikėno. Gastrolėse lietuviai studentai išpildys E. Balsio kantatą „Giesmė mano žemei", J. Juzeliūno „Sudeginkit mane", be to, Čaikovskio, Haydno, Handelio kūrinius.

REŽISIERIAUS MILTINIO

vedamas Panevėžio teatras po vasaros atostogų pradėjo sezoną, pradėjęs gastroles po Lietuvą. Rodoma moldavų drama Targo A. Drucės „Kasa Marė" ir brolių Turų „Šiaurės Madona".

Gasparas Velička

AKTORIUS, REŽISIERIUS, RAŠYTOJAS, DRAMATURGAS

Sunku buvo sekti žinias, kurios nenutrūkstamai sklido iš Omahos, vėliau — Kalifornijos. Jos vis kartojo Gasparo Veličkos sveikatos blogėjimą. Ir rugpjūčio 7 dieną paskutinė žinia — Gasparas Velička mirė.

G. Velička išaugo, subrendo, pasireiškė ir jo jau nėra. O buvo gabus žmogus, geras menininkas, puikus aktorius, sumanus režisierius ir labai lietuviškas, liaudiškai lietuviškas, autorius.

G. Velička gimė 1907 m. sausio 18 d. Antkalnės kaime, Veliuonos valsčiaus, kurį plauna Nemuno bangos, kurio pašlaičių giraitėse suokia lakštingalos, kurio pakrančių jaunimas ypatingu narsumu ir kilnumu sugeba pašaukti kitapus gyvenančius „užnemuniečius". kuris daugeliui yra ir tėvelis maitintojas. G. Velička iš jaunų dienų suaugo su Nemunu. Ir jis visoje jo kūryboje ir poezijoje jaučiamas. Jo gamta, jo žmonės su papročiais, darbo našta — jo kūrybai duoda savaiminga veidą.

Prisiklausęs Panemunių pasakų, panemuniečių dainų, panemuniečių bravūros gebant nugalėti ir Nemuno srovės jėgą ir jo pločio nuotolius, G. Velička jaučia kūrybinį patraukimą. Kaune jis mokosi smuikuoti, stoja į A. Sutkaus vedamą dramos studiją, vėliau į A. Žilinsko. Gabus aktorius, ypač būdingoms kaimiečių rolėms. Kaniečių vaidmeny, G. Velička gyvas kaimietis.

Dirba jis Jaunojo žiūrovo teatre, vėliau Klaipėdos dramos teatre.

Bet drauge jis ir mokytojas — Pedagoginiam eInstitute Vilniuje jis dėsto scenos meną. Jis kviečiamas ir į Filharmonijos Liaudies ansamblį, kur drauge su muziku Jonu Švedu kuria Liaudies ansambliui liaudiškas pjeses, vaizduojančias gyvenimą prie Nemuno, kuriose panevaizduojami panemunių gyventojų papročiai — Joninės, vestuvės ir kt.

Šituos veikalus G. Velička, tai perdirbęs, tai papildęs, statė ir tremtyje ir persikėlęs į Ameriką — Čikagoje su St. Sodeika „Dainavos" ansamblyje. Tai yra gražūs, patriotiški veikalai. Jis vaizduoja gyvą Lietuvos gyvenimą, ypač — panemunių, jo tėviškės.

Tačiau sunki liga giliau skverbiasi į organizmą, paguldė

Nukelta į 5-tą psl.

Visų dėmesiui!!!

LABAI SVARBŪS SPAUDOS BENDROVĖS „NEPRIKLAUSOMA LIETUVA" NUTARIMAI

Spaudos Bendrovės „Nepriklausoma Lietuva" direktorių posėdis nutarė.

Kiek galima, paskubinti Mašinų Fondo vajų, kreipiantis į Vajaus talkininkus, prašant juos imtis naujų žygių ir kreipiantis į tautiečius, ypač NL skaitytojus, kad jie skirtų Mašinų Fondui įnašų;

Kol vyksta Mašinų Fondo vajus, pratęsiamas ir naujų kaitytojų verbavimo vajus. Visi nauji „Nepriklausomos Lietuvos" prenumeratoriai, o taip pat ir tie, kurie kažkada buvo renumeratoriais, bet dabar jau tokiais nėra, — visi „Nepriklausomą Lietuvą" gauna už pusę prenumeratos kainos metams: Kanadoje už 2.50, Amerikoje už 2.75, visur kitur už 3 dolerius.

Išleisti naujomis mašinomis specialų leidinį, skirtą lietuvių įsikūrimui Kanadoje, drauge ir Mašinų Fondo vajaus alkininkams ir visiems dalyviams; šiam tikslui medžiagą jau labar prašoma siųsti, su fotografijomis, Neprikl. Lietuvos adresu: 7722 George St., LaSalle — Montreal, Canada.

Jieškomi mecenatai. Yra tautiečių, dėl įvairių priežasčių patekusių į sunkumus, ligų, invalidumo ir kitų nelaimių, et nori „Nepr. Lietuvą" skaityti. NL redakcija nemokamai iunčia sanatorijoms, prieglaudoms ir kaikuriems pavieniams smenims, bet visų prašymų negali patenkinti. Ar neatsirastų autiečių, kurie tam tikslui galėtų paaukoti po keletą dolerių? š tokio fondo už savikainą tiems nepajėgiantiems užsimokėti smenims būtų laikraštis siunčiamas dovanai. Kas galėtų, pranešti.

Mašinų užpirkimas jau pradėtas. Viena jų, paruošiamoji dalis jau nupirkta, o dėl pagrindinių eina tiesiogės derybos. Todėl yra didelis prašymas skubiau ir stipriau paremti NL Mašinų Fondą.

Nepr. Lietuvos B-vės Valdyba.

SĖJA

Tautinės, demokratinės minties mėnesinis lietuvių laikraštis. * Leidžia ir redaguoja: G. J. Lazauskas,

Eina penkti metai.

Administracijos adresas: JUOZAS URBELIS

1649 N. Broadway, Melrose Park., Ill., USA.

Prenumerata: JAV ir kitur 3 dol. metams.

A. JONYNAS ir J. POŽĖRA

Oi, ta kirmėlaitė...

SOVIETINIS GYVENIMAS SOVIETINĖJE SATYROJE

1.

Ar tamstai yra tekę stebėti gražią, nulinkusią obels šakelę su dviem arba trimis puikiais, be nokstančiais obuoliais rugpjūčio pradžioje? Kybo tie obuoliai, supasi — tokie sultingi, raus vašoniai, savo matiniu paviršiumi gundančiai blizgą prieš saulę. Net acilės burnoje susirenka, į juos bežiūrint. Rodos, nieko sveikesnio, gyvybingesnio ir negali būti. . .

Bet štai, kur buvus nebuvus, pasirodė ant šakelės mažytė mažytė kirmėlaitė. Atsargiai, ne skubėdama, tarsi bijodama nukristi ar obuolius išgąsdinti, šliaužia ji, selina prie savo grobio. Jau, jau visai arti. Įsikibo į vieno obuolio kotelį, pamažu nusliuogė juo ir pradėjo urbti vaisiaus minkštimą. Oi, ta kirmėlaitė. . . Iš kur tas jos gudrumas?! Ne šitaip sau urbia obuolį, ne minkštimu gardžiuojasi, o skverbiasi tiesiog prie sėklų, į pačią širdį taiko. Kybo rausvašonis, supasi, saulėje gundančiai žvilga, sveikų sveikiausias, gražių gražiausias atrodo. Tik staiga: pumpt nuo pačios viršūnės, nuo švelniausiai nulinkusios šakelės į juodą žemę, tarp aptriušusių lapų nupuolė. Net šakelė atsitiesė. Lengviau vargšei pasidarė.

Tiktai nepagalvok tamsta,, kad aš koks nors sodininkas ar gamtos žinovas. O, ne! Likimas mane, paprasto valstiečio vidutinioko vaiką, nuvedė labai toli ir nuo laukų, ir nuo sodų Jeigu ne mūsų profsąjungos vietos komiteto kultmasinio sektoriaus iškradingumas, tai ir obels šakelės, ir tos gudriosios kirmėlaitės ne būčiau prisiminęs. Viskas taip ir būtų telikę tolimos vaikystės išblukę vaizdeliai.

Dirbu aš vienoje pramonės valdyboje buhalteriu. Ne visų vyriausiu, žinoma, bet vis dėlto nuo manęs šis tas priklauso ir už šį tą aš atsakau. Nenoriu girtis, bet per visą mano penkiolikos metų tarnybos laikotarpį nei vieno papeikimo nesu gavęs, pravaikštų nepasitaikė, nei vieno man patikėto reikalo specialiai nesužlugdžiau. Punktualus, stropus, paklusnus ir moralškai patvarus — taip rašoma mano darbo charakteristikoje. Taip ir aš pats, prisipažinsiu, apie save galvojau.

Žmonės mūsų valdyboje — užsiėmę, Poezijoms ir filosofijoms laiko nedaug teturime. Plepame, nepasigirsiu, retai. Jaunesnieji, tiesa, dar kartais persimeta lyriškesniais žvilgsniais, padūsauja, o mums, subrendusiems, įstaigoje tik darbas ir terūpi. Nuotaika jauki, darbinga. Taukši skaitytuvai, čerškia aritmometrai, šnara bylos. Kartais nuo karto suskamba vienas kitas žodis, bet ir tai dažniausiai tarptautinis: planas, debetas, kreditas, saldo, balansas, instrukcija, konstrukcija, kvalifikacija, kompensacija, registracija, realizacija, kvitas, limitas, kontavimas, finansavimas, reorganizavimas ir t. t., ir t. t. Man, ramiam žmogui, toks darbas arčiausiai prie širdies. Juo labjau, kad visokių sentimentų, lyrinių ir dramatinių pergyvenimų, emocijų ir aistrų namuose pakanka. Turiu ir žmoną ir porą mokyklinio amžiaus dukrelių, ir butą prieš metus naujame name esu gavęs.

Nuo visuomeninių reikalų nesu atitrūkęs — profsąjungos nario mokestį moku reguliariai, visus narių susirinkimus taip pat lankau, nors kartais žmona ir prikaišioja, kad, esą, geriau padaryčiau tą laiką namų reikalams paskyręs. Ateinų ir į valstybinių bei revoliucinių švenčių minėjimus, tik pobūvių vengiu. Mano žmona ne šokėja ir aplamai linkusi geriau namie, šeimos ratelyje, šventiškai pavakarieniauti. Kai kas pasisako, papriekaištauja, kad aš nevisuomeniškas, bet man atrodo, kad visuomenė iš manęs gali tik vieno reikalauti: atlikti savo pareigas.

Taigi gyvename savo valdyboje ramiai, kaip ir priklauso orios įstaigos tarnautojams, nesiriejame, neėdame vienas kito ir netgi perdaug nesimeilikaujame. Tiksliau pasakius, taip gyvenome, kol neprasidejo visa šita. . . Nežinau ir kaip pavadinti: negražių žodžių nemėgstu, o gražus čia netinka. Ir vis tik dėlto, kad pasaulyje yra neramių žmonių, kurie ir patys nevisada žino, ko nori, ir kitus į kebliausias istorijas įpainioja. Taip, taip, geriausia visa tai vadinti istorija. . .

Įeina vieną kartą į mūsų buhalteriją toks jaunas inžinierius iš gamybos skyriaus. Tabalius jo pavardė. Keista pavardė? Ir pats inžinierius keistas, nesusitupėjęs žažkoks, instituti nės saviveiklos pilnas. Prieš porą mėnesių iš rinkome jį į profsąjungos vietos komitetą, kultmasinį sektorių patikėjome (mes pagal visus taisykles dabar jaunimą į visuomeninį darbą keliame; tegul pavaduoja senius, namuose pakankamai rūpesčių turinčius), tai jis ir pradėjo nertis iš kailio. Laksto užduseęs koridoriumi, prie vieno puola, prie kito šoka, įbėgęs į skyrių iš karto su kokiais septyniais žmonėmis kalbasi ir dar penkis už sagų įsikibęs laiko. Vis naujus ir naujus visuomeninio darbo projektus kuria. Organizavo chorą — neišėjo, organizavo stalo teniso mėgėjų ratelį — neišdegė. Negi mes mažvaikiai, kad tą mažytį sviedinuką apie stalą vaikytume? Bet Tabalius vistiek nepasidavė. Įeina jis vieną gražų kovo dienos popietį į mūsų buhalteriją ir sako, atseit, sąmojų rodydamas:

— Klausykite, kartotekos kortelės, lįskite iš savo stalčių: dieviška planą esu sugalvojęs. . .

Žinau aš tuos jo planus. Net ir galvos nepakeliu. Tik jam tai mažai terūpi. Įsikibęs į sagą kažkuriam sąskaitininkui, kasininkę už rankos nutvėręs, straksi stypčioja, pečius tampo: savo planą dėsto. Esą, reikia mums, valdybos tarnautojams, užveisti kolektyvinį sodą. **Kolektyvinis darnus darbas, bendros išvykos į gamtą,** poilsis, grynas oras, žmonių suartėjimas, vienas kito pažinimas. . . Žodžiu, viskas dieviška, dieviška. . . Aplamai, mūsų Tabalius mėgsta šį žodį „dieviška" ir visokius kitus gimnazistiškai lyriškus žodžius megsta. Tik įsivaizduokite jūs gimnazistišką kreipinį „chebra", kai kalbamasi su oriais mūsų įstaigos tarnautojais. . .

Iš karto visi mūsų buhalterijoje tyli. „Čiulbėk, čiulbėk, — galvojame, — vis tiek nieko neišeis". Bet visai nelauktai nuo lango atskamba mūsų vyriausiojo buhalterio Balaišio baritonas:

— O ar žemės gausime?

Ir jaučiu, kaip iš karto visa buhalterija sukrusta. Visa, išskyrus mane, nes man jau iš anksto aišku, kad dieviška Tabaliaus fantazija ne subrendusiam žmogui.. O Tabalius dėsto ir dėsto. Profsąjungos vietkomas jau išnagrinėjęs šį reikalą, valdybos viršininkas jau pritaręs sumanymui, su miesto vykdomuoju komitetu jau klausimas suderintas, sklypas jau numatytas, tik „chebros" entuziazmo reikią.

Pamažu apie Tabalių susirenka visa buhalterija. Net ir vyriausiasis nesipiktina į „chebrą" traukiamas. Aš vienas pilu skaitytuvais. širdyje iš visų juokiuosi: „Kimba ešeriukai ant nučiulpto slieko. . ."

Girdžiu, kaip džiaugsmingai čerška plunksna Tabaliaus rankoje, kaip viena po kitos į sąrašą juodu ant balto rikiuojasi vis naujos ir naujos pavardės. Girdziu ir dar labjau šaipausi. Eidamas namo pažliugusia gatve, žiūredamas į pakraščiais sniokščiančius pavasario vandens upeliūkščius, jau net ir nebegalvoju apie Tabaliaus sodą. Pavasarinis vanduo gurgia man apie pavasarinius paltus ir baltus batukus, ir apie suknytes trumpomis rankovėmis, ir apie Valakampius, kuriuose, gal būt, šiemet reiktų kur nors nuošalesnėje vietelėje įsitaisyti. Dukros spaudžia. Kažin ar brangiai nuluptų privatininkai?. .

Bus daugiau.

MŪSŲ SPORTAS

VEDA KAZYS BARONAS

NUGALI LIETUVAITĖ

Kitchener - Waterloo buvo surengtos Kanados prieauglio lengvosios atletikos pirmenybės. Pirmą vietą 80 m kliūtiniam bėgime laimėjo lietuvaitė Birutė Macijauskaitė iš Britų Kolumbijos, Kanados spauda atžymėjo jauną lietuvaitę ir kai svarbiausiai — teisingai įrašė jos pilną vardą ir pavardę. Sveikiname jauną nugalėtoją!

TRUMPAI IŠ LIETUVOS

Lietuvos lengvosios atletikos pirmenybės Vilniuje, dėl blogo oro, nedavė gražių pasekmių. Tik J. Treiienė, iššokdama į augštį 1,67 m atsiekė naują Lietuvos rekordą. Šia pasekme, Romos olipiadoje, lietuvaitė užimtų ketvirtą vietą.

— Vilniaus Žalgiris mūsų sostinėje pralaimėjo Jerevano Spartakui 0:1. Po šių ruigtynių, virš vilniečių galvų „pakibo" Damoklo kardas — iškritimas iš augštosios SS-gos futbolo lygos.

— Azijos tautų olimpiniai žaidimai pradėti su mažais neskaidumais: iš dalyvių tarpo, greičiausiai politiniais sumetimais, išbraukta tautinė Kinija ir Izrael̃is. Žaidynės turėtų pasibaigti lengva Japonijos pergale.

— Ivanausko atsiektas Lietuvos rekordas 10 km bėgime — 29 min. 39 sek. pasaulio valstybių rekordų tarpe užima 25-tą vietą.

IŠ VISUR

Meksikos lauko teniseininkai, netikėtai nugalėję JAV atstovus, laimėjo ir prieš Jugoslaviją 4:1. Tuo būdu, meksikiečiai susitiks su Europos zonos laimėtoju — Švedija.

— Lenkijos lengvaatlečiai nė augšta pasekme pralaimėjo Rusijos Fed. rinktinei 107.102, tuo tarpu lenkės įveikė ruses 59:58. Rungtynėse atsiekta labai gerų pasekmių.

— Toronto Argonauts iš trenerio pareigų ir beveik 25 tūkst tančių dol. metinio atlyginimo, pašalino trenerį L. Agasse. Priežastis — pralaimėtos trejos rungtynės: Hamiltonui, Winnipegui ir Montrealiui.

— Montrealietis D. Harvey ir šiemet žais ledo rutulį New Yorke, gaudamas 30 tūkst. dol. atlyginimo. Pereitais metais jis ėjo kartu ir trenerio pareigas.

St. CATHARINES, Ont.

MŪSŲ JAUNIMAS

Jaunimas mūsų auga, gausėja ir turi šiame pusiasalyje stiprią paramą kultūriniame veikime iš visų lietuvių, iš visų organizacijų, iš b-nės v-bos ir iš parapijos. Mokosi gerai. Gaila tik vieno: baigę mokslus čia, iš vyksta studijuoti kitur. Tačiau yra ir tokių, kurie pasilieka gyventi čia.

Neseniai vedė pagarsėjęs Gediminas Janušonis.

Gražią porą sudarė p. Gudaitis su p. Blužaite, kurie buvo sutuokti St. Catharinėje.

Vedyboms ruošiasi taip pat A. Švažo sūnus. A. Švažas yra vienas stipriausių lietuvybės ir parapijos darbo rėmėjų išauginęs tris sūnus, kurie baigia čia mokslus, vienas tų sūnų jau ir veda mergaitę iš Saskačevano.

Kito pasižymėjusio veikėjo, J. Dainoros sūnus šį pavasarį baigė inžinerijos mokslus Toronte ir dabar yra išvykęs siekti dar augštesnių inžinerijos mokslų į USA.

WELLAND, Ont.

PARAPIJOS METINĖ ŠVENTĖ

Įvyksta rugsėjo 15 d. St. Stephens salėje, prie Wellando. Jai ruošiamasi labai intensyviai ir, atrodo, šiais metais ji bus ypatingai gerai paruošta. Jau Toronto „Varpo" choro dalyvavimas reiškia labai daug. Be to Hamiltono autinių šokių grupė bei mėgėjiško meno paroda žada šventės programą padaryti tikrai vertą mūsų plačiosios visuomenės emėmesio.

Iškilmingas Parcinkulio pamaldas atlaikė tėv. Mikalauskas OFM, pamokslą pasakė kunigas Činikas, pamaldų metu giedojo St. Marys bažnyčios choras, vadovaujamas solisto A. Paulionio.

Po pamaldų parapijiečiai buvo kukliai, bet gražiai pavaišinti. Jie turėjo progos pabendrauti.

Berželis.

Filmų menas

EKRANO MENAS IŠAUGA Į DIDELĮ MENO VEIKSNĮ

Dabartinė televizija dar negali prilygti kino menui.

Anksčiau kino teatras buvo laikomas lengvos pramogos dalyku. Jei neturi kur dėti laiko, eik į kino. „Pažiopsoti". Ypač tas tiko nebyliojo kino laikams (pradžia 1895 m.).

„Didžiajam nebyliui" prakalbėjus (1927 m.), kino atsivėrė naujos perspektyvos — kalbai muzikai. Spalvų panaudojimo sistema, pradėta jau 1909 met., papildė vaizdingumą. 1936 metais įvestasis reljefiškumo panaudojimas kino teatrą priartino natūraliniam teatrui. Tai sudarė vadinamos sineramos teatrui pagrindą. Trijų matavimų ir Vistavision - Todd-AO sistema, išplėtimas ekrano, išto atrą išugdė į nepaprastai rimtą bulinimas garso patiekimo (stereofonija), įvairių meno specialybių panaudojimas kino teatrą išugdė į nepaprastai rimtą meniską veiksnį.

Ilgainiui kino teatras išvystomas į didelio efektingumo, visais atžvilgiais teatrą, kuris toli pralenkia įprastinį teatrą, nes jo galimybės yra daug didesnės, negu natūralaus teatro.

Pasirodžius televizijai, įsigalėjo nuomonė, kad kino ekranas bus nugalėtas televizijos ekrano. Bet gi, TV ekranas kol kas gyvena ir maitinasi kino ekrano filmais, panaudodamas tačiau jų pačius menkuosius. Tuo tarpu Kino teatras vis dar auga ir kyla. Kino teatras jau dabar yra išaugęs į nepaprastos reikšmės ir įspūdingumo meno veiksnį, savyje jungiantį kelis teatrinio meno žanrus.

WEST SIDE STORY — VAIKARŲ KRAŠTO PASAKA

Šis fimas Holywoode yra laimėjęs 10 dovanų. Ne veltui toks laimėjimų skaičius.

West Side Story vaizduoja New Yorko gatvinio jaunimo gyvenimą. savaimingai amerikonišką, „free country" gyvenimą, kuriuo pasakoma „štai jums Amerika"'.

Gatvinis jaunimas buomauja —sudaręs gaujas, tarpusavy peršasi, krečia pokšus, berniukai kirkina merginas. Tokių santykių gale prieinama ir prie peilių. Pasaka baigiasi tragiškai: netenka gyvybės ne tik gaujų vadai, bet ir jaunuolis, kuris gaujas nori sutaikyti ir sulaikyti žūtbūtines jų peštynes.

Pasaka — dramatiška. Bet patiekta tikrai pasakiška forma. Pastatymas nuostabus. Dekoracija — visas New Yorkas, bet daugiausia — kiemai, skersgatviai, sporto aikštės, viena dirbtuvė, vienas Soda Bar. Ta čiau viskas sujungta į vienalytę visumą, vaizdo, muzikos ir iš viso to sekančios nuotaikos lpa galba.

Vaizdas — šviesos, spalvų ir jų kiti efektai sudaro didelį įspūdį. Muzika (Bernšteino) sudaro viskam foną ir visą pasaką jungia į vienalytę visumą.

West Side Story galima sakyti yra moderni opera, pastatyta ekrano galimybėse. Svarbieji veikėjai turi, kaip operoje, savo vedamuosius motyvus (leitmotyvus), visi dalyviai drauge yra ir choras ir baletas. Jie, be to, atletai ir fokusnykai.

Dainavimo solistai — operinio lygio; baletas — ekstra modernus ir nuostabiai surežisuotas. Visumoje filmas duoda ne paprastai stiprių išgyvenimų ir augšto lygio meniškumą.

Kai spektaklis trunka dvi su puse valandos be pertraukos, sakytume, kad kai kurias scenas galima būtų kiek sutrumpinti, bet atrodo, jos amerikoniškam žiūrovui patinkamos.

Scenarijaus, režisieriaus, dailininko, muziko, šviesų tvarkytojo daug darbo įdėta ir daug gero sugebėjimo parodyta. Tai mokančių savo darbą asmenų darbo gražus vainikas, tikrai vertas dešimties dovanų ir žiūrovų aplodismentų, kurių, deja, Montrealio publika nemoka duoti reikšti. O visiems, kas domisi menu, šį filmą **verta** pamatyti.

J. K.

PERGALINGAI ŠUOLIUOJA AMERIKONIŠKI FILMAI

Eust. Aukštikalnis iškėlė būdingą Lietuvoje faktą — lietuviškoji publika mažai kreipia dėmesio į sovietinės gamybos filmus ir nepaprastai pamėgusi importinius, užsienio gamybos filmus. Apie tai „Literatūros ir Meno" savaitraštyje (31 nr.) rašydamas, E. Aukštikalnis priminė pernai vasarą Lietuvos ekranuose rodytą „ašaringą" melodramą „Nežinomąją". Žiūrovų skaičiaus atžvilgiu ji buvusi „rekordininkė" 1961 metais.

Tas pats ir šiais metais — vasarą ne tik dienomis, bet ir naktiniuose seansuose vilniečių gyventojų masės skubėjo į Vingio parką žiūrėti amerikoniško filmo „Šaunioji septyniukė". Rugpjūčio mėn. Lietuvos ekranuose turėjo pradėti rodyti „Septynias nuotakas septynioms broliams" (su Rūtos Kilmonytės pasirodymu) ir lengva įsivaizduoti, kaip bus sunku prisirti prie kasos langelio.

Aukštikalnis savo samprotavimus pavadino liūdnais, nes, esą, jam sunku suprasti, kodėl žiūrovai taip mažai domisi sovietine gamyba. Girdi, kai Vilniaus ar kito miesto kine rodomas užsienio filmas, tai papras tai netenkama švarko ar apsiausto sagos... tiek daug žmonių veržiasi.

Puolama spauda, be to užkabinami ir kino teatrai, nes jie, pasirodo, kai kuriuos sovietinius filosofinius skiria demonstruoti vaikų seansams skirtu laiku. Tuo tarpu užsienio filmams vis... pirmenybė, jie neišsiten ka vakariniuose seansuose, perkeliami ir į naktinius spektaklius.

Visa Aukštikalnio „liūdnų apmąstymų" gaida liudija viena — nors jau apie 20 metų prievarta kaišiojami sovietiniai ir satelitinių kraštų filmai, nors spaudoje ir kitur daug agitacijos paskleista apie sovietinio meno pranašumą, bet... Lietuvos kino teatrų žiūrovas, pasirodo, labai atkaklus ir nepasinešęs gėrėtis tokio meno gamyba su geroka propagandos priemaišą.

GASPARAS VELIČKA...

Atkelta iš 4-ro psl.

į ligos patalą ir išskiria iš gyvųjų tarpo.

Gasparas Velička, žinovų teigimu, yra paraęs šiuos veikalus: 1. Šienapjūtė, 2. Atsisveikinimas, 3. Nemunas žydi, 4. Kūčių vakaras, 5. Lėk, saka lėli, 6. Minija vėl išsiliejo, 7. Aleliuja, 8. Lunatikai, 9. Dėdė nuo Pacifiko, 10. Pelų sėja, 11. Žvdintis vasaros vėjas, 12. Maguzė.

Išeivija neteko gero aktoriaus, sumanaus režisieriaus, labai tautiško dramaturgo ir malonaus, augštai kultūringo žmogaus. Labai gaila. J. K.

Įvairūs DRAUDIMAI

Vacys Žižys

Įstaigos VI 2-1427.

Namų LA 3-1084.

SIUNTINIAI LIETUVON per Kaufman's Woollens & Textiles

3997 St. Lawrence Blw. Montreal, P. Q. Tel. VI 2-5519.

Iš čia pasiūsite isuntinius savo artimiesiems garantuotai skubiausiai ir

urmo kainomis

(30—40% žemiau rinkos kainų)

Importuojame iš Anglijos

geriausias angliškas vilnones medžiagas vyr. ir mot. mams ir suknelėms.

Turime didžiulį pasirinkimą vilnonių, kašmiro ir šilk. skarelių.

Ateikite ir įsitikinkite, kad čia perkant sutaupysite.

Priimame užsakymus vyriškiems ir moteriškiems kostiumams ir paltams.

CH. KAUFMANAS

Buv. Audinių fabriko Litex Kaune vedėjas.

CALL FOR CALVERT

E. Wasylyshen
Public Relations Representative
Office:
750 Lucerne Road, Mount Royal
RE. 1-9676
Residence:
DU. 9-7065

CALVERT V-I-P
(243-D) A rare and distinctive Canadian Rye Whisky.

CALVERT HOUSE
(243) Lighter flavour, delightful taste.

CALVERT OLD RYE
(242-B) Blended with choice whiskies aged in 20-year-old casks.

Užsakymai vestuvėms, sukaktuvėms ir visoms kitokioms progoms vykdomi greit ir sąžiningai.

Dr. Roman Pniewski

Daugiametė praktika didelėse ligoninėse ir klinikose.
Vidaus ligų, akušerijos ir venerinių ligų specialistas.
3537 PARK Ave, Montreal. Tel. VI 5-7623.
Valandos: Nuo 3 iki 9 val. po pietų.

BELLAZZI - LAMY, INC

DO 6-6941 7682 Champlain Blvd. LaSalle.

Įvairi medžio statybinė medžiaga. Durys, langų rėmai.
Insuliacija, Ten-Test, Masonite, statybinis popieris.

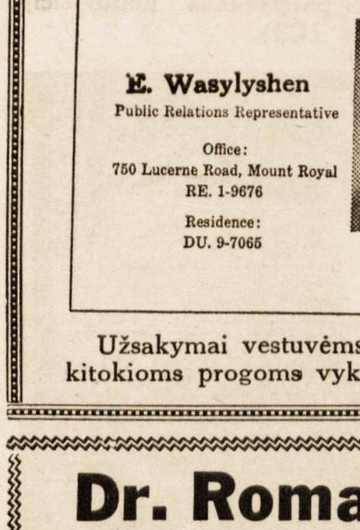

M. MAČIUKAS

VYRIŠKŲ IR MOTERIŠKŲ RŪBŲ

SIUVĖJAS

AUGŠTOS KOKYBĖS RANKŲ DARBAS

ANGLIŠKOS MEDŽIAGOS

79 ir 81 St. Zotique St. E.

Tel. CR 7-0051. MONTREAL.

PRANEŠAME MŪSŲ NAUJĄ ADRESĄ

282 St. Catherine East

(kampas Sanguinet)

antras augštas

UN 1-6687

Marin PORTRAITS

VESTUVĖS-SUKAKTUVĖS

PIRMOJI KOMUNIJA

ME7-6727

DE LUXE CLEANERS

Sav. P. RUTKAUSKAS

117 — 6th Avenue, LACHINE.

A. NORKELIŪNAS

Commissioner of the Superior Court of Montreal

MONTREAL ENTERPRISES REG'D.

.. VISŲ RŪŠIŲ DRAUDIMAS.

6695—35-ta Ave., Rosemount (kamp. St. Zotique)

Montreal 36, Que. Tel. RAymond 7-3120.

DRUMMOND AUTO REPAIRS

1190 DRUMMOND ST., PRIE DORCHESTER.

Tel.: UN 1-6608

LATVIŠKA ĮMONĖ

Taisomi visų rūšių automobiliai.

Darbas garantuotas.

Greitas patarnavimas.

Prieinamos kainos.

Baltica Investment Corp.

Autorizuotas kapitalas $ 120.000

prez. J. Skučas, RA 2-6152, 6966-44 Ave. Rsmt.
Ižd. E. Griganavičiūtė. Telef. RA 7-4097.
Reikalų Vedėjas D. N. Baltrukonis, CR 6-5075.

LIETUVIŠKOJE MEDŽIO DIRBTUVĖJE

BALTIC

Daromos įvairios durys, langai, virtuvėms kabitai ir kiti įvairūs medžio dirbiniai.

SAV. K. KIAUŠAS ir J. ŠIAUČIULIS

yra tos srities specialistai su 22 metų praktika Lietuvoje, Vokietijoje, Anglijoje ir Kanadoje.

Lietuviams nuolaida.

Adresas: 547 Lafleur Str., Ville LaSalle, Montreal, P. Q. Tel.: DO 6-3884.

Mirtis sovietiniame pragare

Iš H. Tautvaišienės Tautų kapinynas Sibiro Tundroje.

16.

VADINAMASIS DARBO JĖGOS GELBĖJIMAS

Buvo vasario mėnesio pradžia. Nors saulė pasirodydavo tik kelioms minutėms, bet aušra ir saulėlydis ilgai neužgesdavo. Vėjas didino žiaurųjį šaltį. Keli šimtai Trofimovsko statytojų ir jų vaikų mirė poliarinės nakties metu. Jų

lavonai gulėjo nepalaidoti po sniegu prie barako sienų,

prie priengių, prie ligoninės.

Cingo vis labjau ir labjau pi to tarp gyvųjų žmonių, o vergų stovyklos viešpačių akivaizdoje buvo didžiojo plano vykdymas: reikėjo gelbėti likusią dar gyvą darbo jėgą.

Administracija įsakė valyti barakų patalpas. Aprangą ir visą kitą mantą įsakė išmesti į sniegą ir iššaldyti. Dabar leido pjaustyti sielių rąstus kurui. Žmones ėmė tempti į pirtį išdeginti drabužius. Stipresniems davė žvakių, kaip sanitaram ir traukikam (tik sanitarai turėjo teisę gauti žvakių). Pasipainio jus traukikams ligoninėje, dažnokai juos

pastiprindavo amerikiečių vitaminais.

Pirtis buvo mažytė rąstų trobelė. Priemenėje nusirengus, drabužius reikėjo atiduoti, kad išdegintų skardos spintoje, kur jie iš apačios dažnokai apdegdavo, o iš viršaus tik sušildavo. Šaltesnės pirties patalpų kertės buvo priledėjusios. Kiekvienas pirtyje gaudavo indą su šiltu vandeniu. Čia apsinuogindavo; išsivilukus iš aprangos ir skudurų, žmonių kūnai buvo įvairiausi: vieni tamsūs, panašūs į griaučius; kiti išpampę, jų veiduose po oda buvo matyti vanduo. Daug kas buvo paženklinti didelėmis tamsiai melsvomis cingos dėmėmis, turėjo dideles atviras žaizdas ant kojų ir ant viso kūno.

Baisus vaizdas.

Žmonės nuo liemens iki kojų aplipę savo kruvinomis išmatomis. Žmonės su sutrauktais sąnariais; žmonės su utėlių lizdais galvos plaukuose. Nepatyręs neįsivaizduoja tų parazitų pavojingumo. Mūsų padėtyje pas nusilpusį utėlės taip greit veisėsi, kad nustelbdavo tokio nelaimingo pasipriešinimą — nusilpęs žmogus patekdavo visiškon šio gyvio galion.

Negilios nušalimo žaizdos ir pūslės buvo įprastos ir maza dėmesio tesukeldavo.

Didžiųjų šalčių metu kaikurių vergų vienur ar kitur vedžiojimas sutrumpindavo jų kančias, pagreitindavo jų mirtį. Nukankinti žmonės, kaip išmanydami slapstėsi, kad nepatektų į šią pirtį.

Prisimenu kaikuriuose barakuose matytus vaizdus, kurių joks žmogus, juos matęs, negalėtų pamiršti. Nors visuose barakuose, mūsų kančių patalpose, gyvenimo sąlygos buvo beveik vienodos, bet kai kur tie vaizdai buvo šiurpulingi. Tamsoje ir šaltyje atlaikę baisiąją Arktikos žiemą, dabar nusilpę ir jau nebepakildami iš savo guolių, žmonės merdėjo. Tokius vaizdus savo akimis matėme patalpose, kuriose buvo

sugrūsti suomiai, lietuviai ir žydai.

Į kitų patalpų vidų įšliaužėme pro lubas, įtraukdami su savim sausą sniegą. Visiškoje patalpos tamsoje židinyje žerplė jo žarijos. Visiška tyla. Tik įžiebtos sakuotos ir dūmus skleidžiančios skalos šviesa krito ant gulinčio vaiko, apšviesdama pilką jo veidą ir visiškai juodą nosį. Vaikinas, besigindamas nuo šalčio savo galvą buvo apsimaukšinęs skudurais. Ten pat, vidury patalpos, kelios kitos apvyniotos galvos buvo palinkusios prie gęstančio židinio, kuriame spindėjo kelios žarijos. Ir tų žmonių veidai buvo juodi. Nuo sakuotų skalų dūmų tie žmonės buvo aprūkę ir pajuodavę. Užgęsus skalai, uždegėme žvakę. Mirgėjo apšalusios ir apšerkšnojusios sienos ir lubos. Ir čia žmonių dalis buvo išmirusi. Likusieji dabar turėjo pakankamai vietos ant narų. Viename apšerkšnėjusiame kampe kažkas negarsiai prašneko. Priėjome.

„Paimkite jį, paimkite ir iš neškite, jis tingėjo, nepadėjo apsirūpinti kuru ir taip dvokia... utėlėtas..." — buvo girdeti iš kito žmogaus, netoli to jaunuolio gulinčio balsas.

Žvakės šviesoje pamatėme kampe prie apšerkšnėjusių plytų sienos maždaug 17 metų vaikino sunykusį veidą. Pakėlėme skurdžius skarmalus. Jo sulenkti keliai buvo kietai pritraukti prie kūno. Taip pat sulenktos ir pritrauktos alkūnės;

jo guolis nuklotas kruvinomis išmatomis.

Kai tik nesėjos atsargiai prie jo prisilietė, nelaimingasis pradė jo garsiai vaitoti, nesileido pakeliamas. Paėmėme mes jį su visais skarmalais, kuriuose jis gulėjo, užritinome jo sulanksty tą kūną ant ligoninės paklodės ir ištraukėme jį pro lubų skylę. Velkamas į izoliatorių mūsų pacientas vis vaitojo ir vaitojo.

Mums grįžtant iš ligoninės, daktarė įsakė išvežti iš ligoninės mūsų patalpų gyventoją valstietę Daunienę, persirgusią šiltine. Moteriškė labai prašė:

„Daktare, neišrašykite manęs, man taip skauda rankas, aš adatos jose neišlaikysiu..."

Po persirgtos šiltinės kažin kodėl čia visiems geldavo kojų ir rankų pirštus.

„Adatos tu neišlaikysi, bet kastuvą taip", — atkirto daktarė.

Aš nenoriu ir nedrįstu smerkti daktarės, nes ji, jauna gydytoja, negalėjo savo sunkių pareigų atlikti tokiose nepapraštai sunkiose sąlygose (be reikalingų priemonių); tačiau šių žodžių ji galėjo ir nesakyti.

Bus daugiau.

Papildomai uždirbkite bent po 100 dol. per savaitę

atliekamu laiku.

Laisvu laiku atstovaukite mūsų Bendrovei. Mes esame viena pačių didžiausių ir seniausių SIUNTINIŲ firmų pasaulyje. Mes siunčiame geriausias prekes pigiausiomis kainomis. Pasidaryti mūsų atstovu NEREIKIA JOKIŲ YPATINGŲ KVALIFIKACIJŲ. Tą darbą gali atlikti bet kuris dirbantysis vyras, moteris, studentas ar pensininkas. Patikrindami paslaptį, siūlome taip pat parašyti mums ir VISIEMS KITŲ FIRMŲ ATSTOVAMS, nes su mumis galite pajėgti daugiau uždirbti, negu su kitomis firmomis. Dėl smulkesnių žinių ir sąlygų prašau rašyti tuojau šio laikraščio Administracijai: Nepriklausoma Lietuva, 7722 George St., LaSalle, Montreal 32, P. Q., Canada.

TORONTO

TORONTE STATOMI OPEROS RŪMAI

Einą prie pabaigos Edward Johnson pastatai prie Toronto universiteto, kur bus ir buvusi Karališka Muzikos konservatorija, Edward Johnson pastatas numato talpinti teatrą su 820 vietų, ypač tinkamą operai. Scena šio naujojo Sir Ernest Macmillan teatro yra tokia pat didelė kaip ir O'Keefe centro Toronte. I vieną milioną sąmatos šiam teatrui yra pramatytas įrengimas komplektas 140 apsisukimų, specialiai įrengta švietimo sistema.

Užbaigus, operos teatras bus puikus su turtingai piestomis sienomis, su juodai auksuotų sėdynių eilėmis didžiojoj salėj, ir mažais balkonais prieš didžiulę scenos uždangą, juodai mėlynos spalvos su violetiniais kraštais. Orkestro pagilinimas numatomas 85 muzikantams. Bus 40 kambarių pratyboms, dvi salės repeticijoms.

Priedu prie Operos teatro. naujasis pastatas numato ir puošnią koncertų salę su 495 sėdynėmis. Čia užpakalinėj sienoj bus įrengti visi šviesos signalai su kontrolėmis. Siauras balkonas užpakaly vargonų ar choro reikalams. Šviesos ir garsia kalbių sistemos yra rengiamos virš scenos vienoj vietoj.

Labai įspūdingas yra pastato ruimingas vestibiulis, kur šviesos yra numatomos eis iš debesų formos ir dviejų stiklo šulinių. Nuo rūsio ligi stogo viskas derinasi prie muzikos kiekvienos mokymosi fazės tiems, kurie norės mokintis. Yra didelės klasės su bent viena stiklo siena, mokytojų kambariai — studijos, paskaitų - repeticijų salė su 100 sėdimų vietų, kambariai vykdomiems organams, taip pat ir studentams bendri kambariai. Instrumentų talpinimo kambariai numatomi rūsy, kur bus talpinami mokyklos instrumentai. Keturiasdešimt kambarių akustiškai įrengtų.

Faktinai visas pastatas klausos atžviigiu siekia tobulumo: jo sienos ir lubos yra padengtos specialiomis plytelėmis, o grindys iškoltos vėl tam tikromis medžiagomis. Yra taip pat klausymo kambariai su 40 individuailų klausymo stočių tiems, kurie nori klausytis plokštelių, yra ir elektroninės muzikos skyrius su vėliausiai pasirodžiusiomis parafernalia kompozicijomis. (CS).

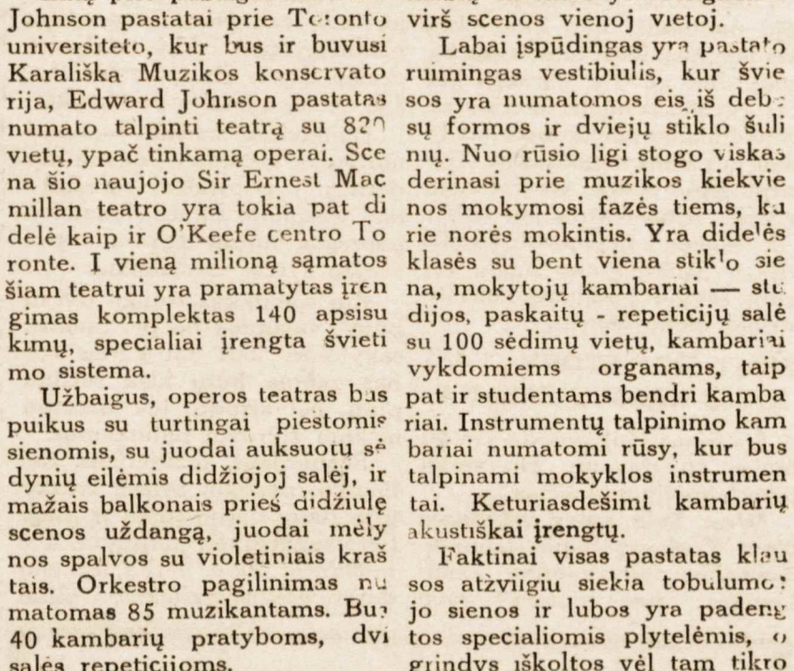

Šiemet radio pasaulis nustos dviejų savo gabių bendradarbių, kai jie pasirtauks į pensiją. Eric Vale praleidęs 50 metų CBC radio tarnyboje ir Mary Grannan 23 metus.

● **Rostove** leidžiamas „Don" žurnalas išspausdintas popieriuje, kuri gamina Kauno J. Janonio vardo popieriaus fabrikas.

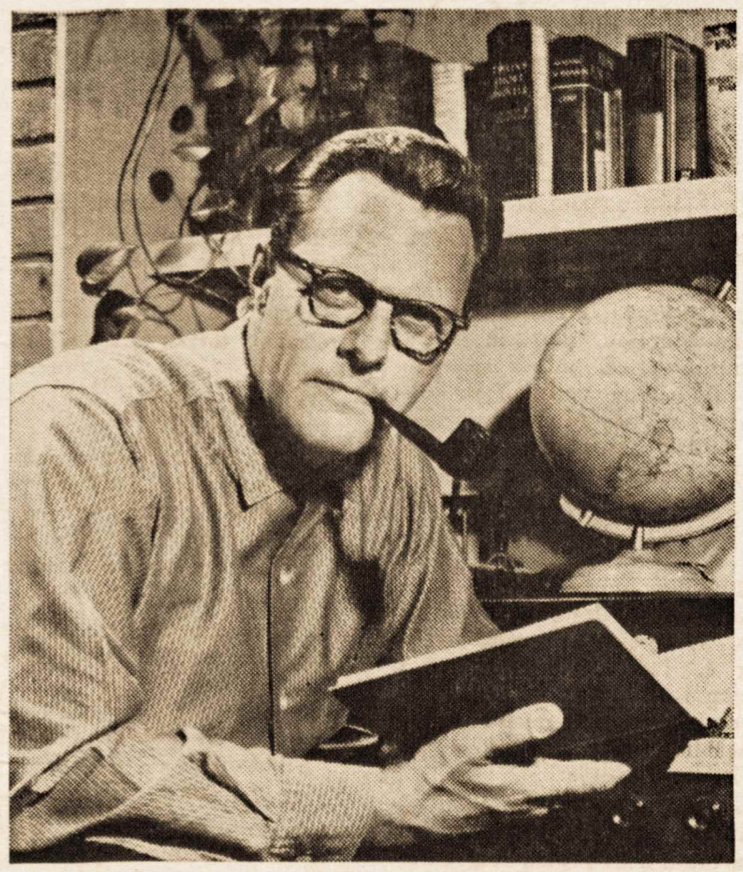

CBC radio programos „On the move" vadovas Al Maitland girdimas šeštadieniais. Programą sudaro: pranešimai iš viso pasaulio liečią mokslą, religiją, liaudies muziką ir papročius, industriją ir tt.

OKUPUOTOJE LIETUVOJE

IŠRADĖJŲ SĄSKRYDIS LIETUVOJE

Rugpjūčio 14—15 dd. Vilniuje į trečiąjį sąskrydį buvo suvažiavę per 700 Lietuvos išradėjų, racionalizatorių ir novatorių. Apie jų uždavinius kalbėjęs Lietuvos KP ck sekr. J. Maniušis. Nuo septynmečio pradžios į liaudies ūkį Lietuvoje buvę įdiegta daugiau kaip 67 000 tūkstančio racionalizacinių pasiūlymų ir jų ekonominis efektas viršijęs 43 mil. rublių. Esą, pagal įdiegtų išradimų skaičių Lietuva Sovietijoje užimanti šeštąją vietą. Suvažiavime buvę nusiskųsta, kad dažnai šiuo buoja visų išradėjų techninės žinios, be to, ne visada laiku realizuojami visi tie vadinamieji racionalizaciniai pasiūlymai. Lietuvoje esą per 3.000 inžinierių, technikų, darbininkų, užsiimančių technine kūryba.

„PAŽANGIEJI" ATVYKO LIETUVON

Rugpjūčio 15 d. į Vilnių atvyko JAV „pažangiųjų" eksursija — penki asmenys ir prie jų prisijungė K. Karosienė. Po Lietuvą vežiojami apie tris savaites ir be Vilniaus, dar lankysis Kaune, Druskininkuose, Klaipėdoje, Palangoje, Nerin goje. Grįždami „svečiuotis", turės Maskvoje.

LIAUDIES MENO RŪMAI

liepos mėn. Palangoje surengė seminarą dramaturgams, rašantiems saviveiklos scenai. Pradedančius dramaturgus konsultavo J. Grušas, K. Kymantaitė, A. Liobytė, K. Saja, A. Kernagis.

MUZIKAI PAJUNGIAMI GARBINTI

Kosmonautų skridimo proga J. Švedas priminė, kad 1961 m. Gagarino skridimo proga pritaikęs melodiją dainai „Žmogus iš Lenino šalies", o šių metų skridimai muziką drauge su poetu A. Miškiniu užtiko bekuriant chorinę poemą apie Lietuvos VRES (šiluminę elektros stotį ties Vieviu), jo žodžiais, „be abejo, į poemą įeis ir posmai apie erdvių laivus".

Rugpjūčio 18 d., Maskvoje sutinkant kosmonautus, lietuviai kompozitoriai Baumilas ir Žigaitis sukomponavo dainą „kosmoso broliai" ir pagal Vilniaus radio rugp. 20 d. pranešimą, kitą dieną jau skambėjo visoje Sovietų S-goje. E.

● **Didžiajame** Maskvos teatre kaip dirigentas dirba Algis Žiūraitis.

AR TINKA...

Atkelta iš 3-čio pusl.

mo atveju bus iššaukta nesveika konkurencija ir „Parama" daug pakenkta. Kas norėtų kitaip įrodinėti, būtų apgaudinėjimas savęs ir kitų.

Baigdamas norėčiau užsiminti dėl kritikos. Kiek žinoma, kritikos nėra tik diktatūrinėse santvarkose. Jos nenorėtų nė V. K. Kritika yra viena iš demokratinio susitvarkymo požymių. Jos nepaisymas negali atnešti bendruomenėje gražaus sugyvenimo ir laukiamų darbo vaisių. To pasėkoje ir susirinkimai negali praeiti be nervų įtempimo.

P. Z-mas.

Lietuviai advokatai

NEIMAN, BISSETT & SEGUIN

Barristers, Selicitors, Notary Public.

35 Heyden Street
(netoli Bloor ir Yonge)
Toronto 5, Ont.
Tel. Office WA 4-9501
Res. BE 3-0978

A. E. McKAGUE, Q. C.

Barrister and Solicitor
Advokatas ir Notaras.

Tel. EM 4-1394, EM 4-1395.
1008 Northern Ontario Bldg.
330 Bay Street,

LIETUVIAI KURIA LIETUVIŠKAS ŠEIMAS

Savo laimei ir tautos gerovei.

Kas neranda lietuvaitės savo aplinkumoje, tesikreipia adresu: G. Žilvitis, 7722 George St., LaSalle, P. Q., Canada. Paslaptis garantuota. Patarnavimas nemokamas, nes reikalas tautinis ir patriotinis.

TAUPYK IR SKOLINKIS

Toronto Lietuvių Kredito Kooperatyve „PARAMA"

Bustinė: Lietuvių Namai

1129 Dundas St. West, Toronto 3, Ont., tel. LE 2-8723

Už santaupas moka nuo 4% ligi 5%.
Už asmenines paskolas ima tik 8%.
Už paskolas morgičius — 7%.

Paskolos mirties ir invalidumo atveju apdraustos.
Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydy.

Kasos valandos:

dienos metu nuo 10 val. iki 1 val. 30 min. kiekvieną dieną, išskyrus šeštadienius ir sekmadienius, o vakare nuo 4 val. 30 min. iki 8 val. 30 min. tiktai penktadieniais ir pirmadieniais.

JUOZAS AUDĖNAS,

ekonomistas,
tarpininkauja Mutual Funds investavimams:
252 Cleveland St.,
Brooklyn 8, N. Y.

PIGIAUSI *SIUNTINIAI* LIETUVON

Pramonės gaminiai — Maistas — Vaistai

Siuntiniai pristatomi per 3 — savaites.

JANIQUE TRADING CO. LTD.

835 Queen St. W., Toronto. Tel. EM 4-4025.

Įvairūs siuntiniai

Į LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ, UKRAINĄ ir USSR.

Iš Kanados:

Siunčiame paprastu ir oro paštu Jūsų sudarytus ir apdraustus įvairius siuntinius.

Turime pardavimui įvairių medžiagų ir kitų prekių.

Taip pat siunčiame iš Europos valstybių AKORDEONUS, SIUVAMAS MAŠINAS, INVALIDAMS KĖDES, LAIKRODŽIUS, MAISTĄ ir kitką.

Gyvenną ne Toronte, prašome savo sudarytus iki 17 sv. grynosvorio siuntinius, bei užsakymus reikmenims iš Europos v-bių. siųsti mums paštu ar ekspresu. Apmokėsite gavę pranešimą. Mūsų patarnavimas greitas ir sąžiningas.

LIETUVIŲ ĮSTAIGA

BALTIC EXPORTING Co.

849 College St., Toronto, Ont., Canada. Tel. LE 1-3098

SKYRIAI:

105 Cannon St. E., Hamilton, Ont. JA 8-6686, V. Juraitis.
94 Douglas St., Sudbury, Ont. OS 3-5315, M.Venskevičienė.
Darbo valandos: pirmadieniais - penktadieniais nuo 9 v. ryto iki 7 val. vak. Šeštadieniais—nuo 9 v. ryto iki 5 val. v.

SAVININKAI S. IR A. KALŪZA

HAMILTON

ATSAKYMAS P. INŽ. P. LELIUI

Praėjusiame „NL" 34 nr. p. inž. P. Lelis savo straipsnyje „Apie lietuvių namus bendrai" pateikia daug pesimistinių min čių apie būsimuosius Lietuvių Namus Hamiltone, nuogąstau damas dėl jų didumo. Praktika rodo, ką ir pats inž. P. L. raši nyje tvirtina, kad mažos salės vegetuoja ir čia pat perša Ha miltonui statyti mažus Liet. Na mus. Mes Hamiltone turime ru munų, vengrų, lenkų, armėnų ir kitų mažas sales ir matome, kad jos visos tikrai neišsiverčia, tuo tarpu Queen's Ban quet Ce ntre Barton g-je prie Ottawa, turis didelę salę, bowling'ą ir 7 krautuves, padaro per metus prieš amortizaciją apie $60,000 pelno.

O būsimieji LN bus miesto centre, didesnės apimties už Queen's pastatą ir dar su skly pu 120 mašinų patsatyti. Be to šaldomi, nauji moderniški ir gražūs, tad p. inž. P. Lelio pe simizmas, manau, yra mūsų lie tuviškos baimės išdava.

Sunkiame LN įsigyjimo dar be panašūs straipsniai spaudo je tik dar pasunkina šias pas tangas. Šiuo atveju inž. P. L. mintys primena meškos patai navimą.

Pagaliau, kuo mes rizikuoja me — vienu kitu šimtu dolerių, kurie lietuvybei išlaikyti Hamil tone turės milžiniškos įtakos ir be to, kaip praktika rodo, duos nariams pelną. Ryškiausias tam pavyzdys vokiečių klubas.

Iš viso, daugiausia bijo tie tautiečiai, kurie nė centu prie LN neprisidėję. Kodėl inž. P. Lelis nenuogąstauja dėl šim tais ir tūkstančiais mūsų išlei džiamų dolerių gėrimui, ba liams ir panašiai, o kada tau tietis vieną kitą šimtą patiki di deliam lietuviškam darbui, tada atsiranda nemaža patarėjų, ku rie nori apsaugoti kitų tautiečių pinigus, palyginti labai mažus, nuo pražuvimo, kuriam visai nė ra pagrindo.

Iš viso inž. P. Lelis paskuti niu laiku labai pasikeitęs. Jo pa sisakymas už antrą bankelį To ronte, priešingas realybei. Du bankeliai pareikalaus dvigubų administracinių išlaidų ir tuo pa čiu sulaikys mažinimą skolinto jams palūkanų. Kada didieji Kanados bankai jungiasi, mums mažiems skaldytis tikrai ne į naudą. Antro bankelio įsteigi mas Toronte tik vienam kitam tautiečiui algų pavidale asme nišką naudą duos, bet visiems kitiems naudos jokios. Reika lui esant pagaliau Parama, ga lėjo atidaryti skyrius. Vis ta pa ti amžina mūsų blogybė — as meniškos ambicijos ir ideologi nis vienas antro nepakentimas.

Sk. St.

VAJUS TAUTOS NAMAMS

72-roje savaitėje davė $400 ir pasiekė $80,100. Naujais na riais įstojo X ir J. L., o po ant rą šimtą pridėjo Alf. Matuliū nas ir S. Matuliūnienė. Nuošir dus ačiū!

Nuo ateinančio pirmadienio, rugs. 10 d., visą savaitę J.N

DELTA KINE

rodomi du spalvoti filmai „The Last Voyage" ir antras vaiz duoja paskutinį vengrų sukili mą — „The Journey" su Debo rah Kerr ir Yul Brynner. Pa laikykime savąjį kiną, atvykda mi pasižiūrėti gražių filmų.

AUKŲ UŽ METRAŠTĮ

rugp. 24—31 savaitėje gauta $ 8, o iš viso $226.69. Pot. Ša dauskaitė iš Toronto, prisiųs dama 2 dol., rašo:

„Jūsų užsimojimas puikus, tik reikia mūsų visų gero noro ir vienybės, tai ir Jums būtų lengviau vadovauti. Linkiu daug sekmės Jūsų darbe".

Edv. Daniliūnas iš Londo no su $1 auka, rašo:

„Ir kodėl negalėčiau turėti daug tūkstančių?! Juos tikrai nu kreipčiau Jūsų projekto krypti mi".

Po $1 prisiuntė: Pr. Šiulys, St. Jakaitis, J. Mikšys, Pr. Sa kalas ir iš Paris, Ont. V. Laba šauskas. Nuoširdus visiems už aukas ir linkėjimus ačiū!

MIRĖ JAUNA MOTERIS

Ir vėl negailestingoji mirtis aplankė Hamiltoną, paimdama į savo tarpą 40 m. amnž. a. a. Emiliją Buivydienę rugpjūčio mėn. 25 d. Palaidota iš VAV parapijos bažnyčios. Mūsų už uojauta velionės vyrui Juozui.

LIETUVIŲ DIENOJ

Windsore dalyvavo daug ha miltoniečių. Atskiros ekskursi jos iš Hamiltono nerengta, tad daugumas važiavo nuosavom mašinom.

● **Susituokė** D. Slavinskas su G. Bakaityte.

HAMILTONO PARAPIJĄ

aplankė ir mišias atlaikė pasku tiniu metu keli kunigai atvykę net iš Europos: kun. Kamaitis iš Anglijos, praleidęs dalį atos togų pas brolį ir kun. Jonušas — Romos šv. Kazimiero Kolo gijos ekonomas, pavadavęs sa vaitę laiko mūsų parapijos kle boną.

VILNIAUS DIENA

numatoma surengti spalio 14 d. tuoj po pamaldų parapijos salėje. Paskaitą laikys iš Čika gos inž. J. Miklovas, pasitrau kęs iš Lietuvos į Vakarus 1961 m. Minėjimui talkininkaus sporto klubas. **K. B.**

NEPAMĖGDŽIOKIME!

Nepr. Liet. N. 30, tilpo K Barono straipsnis „Kanados Lietuvių Diena".

Į tą str. Nepr. Liet. N. 32, kun. dr. J. Gutauskas K. Baro nui atsakė.

Perskaičius ir vieno ir kito pasisakymus, bešališkai tenka pasakyti, kad yra labai natūra lu, jog K. Baronas susirūpinęs Kanados Lietuvių Diena, kad ji nenubluktų, išsaugotų gražų vardą ir savo tradiciją. K. Ba ronas turi teisę daugiau už ki tus tuo rūpintis, nes tai jo gra žus sumanymas, jau 9 metai vykdomas.

Nėra blogo žodžio kun. dr. J. Gutausko sumanymui suruoš ti Londono vyskupijos lietuvių katalikų suvažiavimą Delhi. Bet vistiek tam Liet. Kat. suva žiavimui jau reikėjo duoti ki tas pavadinimas, nepamėgdžio ti, kas jau kito padaryta.

Tas klaidins ne tik mūsų vi suomenę, bet ir kanadiečius. Kaip atrodys, kai spaudoje ir televizijoje bus rašoma ir rodo ma Lietuvių Diena į metus po keletą kartų? Tegul būna Ka nadoje tik viena tradicinė Lie tuvių Diena.

NOTARAS

ANTANAS LIUDŽIUS, B.L.

savo įstaigą nuo liepos m. 1 d. perkėlė į naujas patalpas —
TURNER BUILDING
(suite 203)
21 Main Str. East, Hamilton
Telefonai palieka tie patys:
Įstaigos: **JA 7-5575;**
namų — **FU 3-8926.**

TAUPYK IR SKOLINKIS
KOOPERATINIAME BANKELYJE „TALKA"

Išduodamos asmeninės paskolos iki 3,000 dol., morgičių paskolos iki 60% turto vertės.
Nemokamas gyvybės ir paskolų draudimas.
Pilnas čekių patarnavimas.
Darbo dienos:
Pirmadieniais — penktadieniais 9 val. — 1 val. p. p.
Antradieniais ir penktadieniais 5 val. — 8 val. vakaro.
21, MAIN St. E. Room 207. Tel. JA 8-0511

WINNIPEG, Man.

MAIRONIO MINĖJIMAS WINNIPEGE

K. L. B-nės Winnipego Apy linkės Valdyba rugsėjo 9 d. (tuojau po pamaldų) šv. Kaz. miero lietuvių parapijos salėje rengia mūsų Tautos Dainiaus Maironio šimto metų gimtadie nio ir Tautos šventės — Vytau to Didžiojo karūnavimo minė jimą.

Programoje, paskaita ir meninė dalis.

Tautiečiai maloniai kviečia mi skaitlingai dayvauti.

Valdyba.

St. CATHARINES, Ont.

ATGARSIAI DIDINGAM MAIRONIO MINĖJIMUI PRAĖJUS

Kaip jau visi žinome, šiemet sukanka lygiai šimtas metų, ka gimė mūsų tautos didysis dai nius poetas Maironis. Viso laik vojo pasaulio lietuviai stengiasi šios didingos ir garbingos as menybės sukaktį kuo iškilmin giausiai atžymėti. Neatsiliko nuo to ir St. Catharines lietuvių apylinkė. Kartu vietos lietuvių Pranciškonų vienuolynu, kurio viršininku yra tėvas Barnabas Mikalauskas, suruošė birželio 16 d. tokį minėjimą ir koncer tą, kokio niekad dar nebuvo St. Catharinėje.

Salė buvo gražiai papuošta. Scenoje stotėjo impozantiškas menininko Stepono Šetkaus 10 pėdų augščio Maironio pavei kslas su trimis emblemomis. arklu, knyga ir lyra. Visa tai lyg bylote bylojo: ar tie lais vės žadintojo skelbtieji idealai rado atspindį tavo širdyje ir ar bent dalinai jie yra vykdo mi?.. Susimąstykime, pasiryžki me ir dirbkime. Tik tokiu atve ju pagerbsime mūsų jubiliatą!

Paskaitininkė buvo žymi kal bėtoja ir literatė Iz. Matusevi čiūtė. Menininkai — šio konti nento vieni iš žymiausiųjų mū sų talentų: St Baranauskas ir L. Šukytė. Jie savo melodingo mis ir gražiai išpildytomis dai nomis tieisog užbūrė publiką Bisams ir aplodismentams nebu vo galo. Priedui — dar buvo Maironio eilėraščių, kuriuos la bai meniškai padeklamavo p. Bušinskaitė. Programą gražiai ir tvarkingai pranešinėjo K. Šu kienė.

Apgailėtina, kad į tokio mas to ruoštą parengimą nesuplau kė tiek žmonių, kiek buvo tikė tasi ir laukta. Ar jau žymės mū sų pavargimo ir apatijos ilgai belaukiant sugrįžimo į tėvynę? Ar mes, jaunieji ateiviai, nors save dažnai laikome daugiau „išprususiais" už senuosius, lie tuvybės reikaluose nepasilikę nuo jų? Daugelis, manau, tiktai taip. Doleris ir dar kartą dole ris pas kai kuriuos atsistoja prie šaky visų švenčiausių lietuviš kų tikslų ir jis ne vieną mūsų, kaip koks vėžys, jau pradeda ėsti... Gydykimės, kol dar ne vėlu!

Šia proga su malonumu no risi prisiminti nepailstamą, pilną energijos, dinamišką asmenybę — tėv. Barnabą Mikalauską. Tai lietuviškos veiklos ašis ir impulsas! Nepaslaptis, kad ir Maironio minėjimas, kuris bu vo taip didingai suruoštas, ne apsiėjo be jo pagalbos, didelio darbo ir žymios finansinės pa ramos. Garbė lietuviams Pran ciškonams, turint tokias asme nybes, kaip tėv. Barnabą Mika lauską, kurs šale savo, kaip dvasininko, pareigų daug laiko aukoja lietuviškai veiklai. Nors mūsų krašto okupantas labai notėtų, kad mes čia išeivijoj su birėtume, kad Tėvynės laisvės ir jos kovos idėja žlugtų, bet kol mes dar turime tokių asme nybių, mes nežūsime, ir anks čiau ar vėliau mūsų Tėvynė tikrai triumfuos ir vėl kelsis lais vam ir nepriklausomam gyveni mui!

Maironio minėjimą, nors jis buvo atliktas su stipria ir tur tinga programa, kai kas ste ngiasi nuvertinti, prikišant ne gavus iš to pelno ir pan. Man atrodo, kad šio minėjimo nuo šėjai ir neturėjo tikslo pelną do leriais skaityti. Jie siekė dvasi nio pelno, jėgų, ryžto ir opti mizmo mūsų žūtbūtinėj Tėvy nės laisvės kovoje. Ruošėjai tą turėdami galvoje ir jaučiasi bent dalinai atlikę savo parei gą ir atsiekę tikslą, o plačioji visuomenė skaito minėjimą la bai pavykusiu. **Ąžuolas.**

Atviras laiškas.

Keista, bet yra žmonių save laikančiais autoritetais ir savo veiksmuose ir galvojime ir tik save laikančiais gerais lietu viais. Jų galvojimu kitų darbai mažaverčiai arba ir visai bever čiai, ir kiti net menki lietuviai.

Tokį įspūdį susidariau iš an ksčiau p. Motiejaus spaudoje pareikštų minčių ir dabartinio „N. L." nr. 31(801) prieš „vil niečio" korespondencijoje ap rašomas žinutes, liečiančias Nia garos pusiasalio parengimų ne tvarkingumą išvedžiojimų. Ne norėdamas veltis į ginčus, tik keliais sakiniais noriu priminti vieną kitą dalykėlį.

Kaip Motiejus nefantazuosi, įvykusio fakto nepakeisi. Išėjo te į pagalbą griovikams VKLS-gos veiklai kenkti ir susikompro mitavote. Biletų skaičius aiš kiai parodė, kiek turite pritare jų antilietuviškam darbui.

Viešas apyskaitų skelbimas yra grynai organizacijos vidaus reikalas ir tokių apyskaitų iki šol, išskiriant vilniečius, iš Nia garos pusiasalio nė viena orga nizasija neskelbė. Bet jei Mo tiejus leidžia sau tokią teisę rei kalauti iš jam nepriklausančių organizacijų viešų apyskaitų, tai tebūnie tokia teisė ir man. Pirma paskelbkite viešą apys kaitą, kiek iki šiol Tamstoms kaštavo priešiškas VKLS-gos veiklai veikimas ir iš kur tam reikalui imate lėšas?

Dėl augštų vilnijos idealų, tai mes apsieisime ir be Motie jaus pamokų. Dvidešimt metų būdami atskirti nuo Lietuvos kamieno, vykdėm tokią pat vei klą ir turėjom tautos pritarimą ir paramą. Tą pat darom ir da bar. Kaip matote, mūsų veiklą remia ne dešimtys, bet šimtai. Mūsų augščiausias idealas yra, kad ateities Lietuva būt nesu skaldyta, bet vienalytė!

Vilniečiai nesibrauna į Mo tiejaus idealus, tai ir Motiejui nereiktų prie jų kibti. Pagaliau, jei kalbate apie idealus, tai su raskite ką nors lietuvių tautai idealaus ir tiems idealams dirb kite. Vilniečiai neis kenkti, bet padės. **V.**

Aš nesitikėjau iš K. Baronо girdėti kaip tai: uždrausti, už kirsti ir tt. Juk tai būtų nede mokratiška. Aš manau, kad šiuo reikalu būtų galima apsi eiti ir be griežtų priemonių.

K. Lukoševičius.

PATRAUKTI TEISMAN UŽ VAIKO PARDAVIMĄ-PIRKIMĄ

Kanados ir JAV policija vi sus metus vedė tyrimą, kol ga lų gale nustatė, kad Timminse gyvenusi, bet persikėlusi į Cle velandą Rita Tubman, 38 m. pernai perdavė savo vaiką už 500 dolerių G. Skolskiui. Ir par davėja ir pirkėjai patraukti teismo atsakomybėn.

JAUNIMO GLOBOS KLUBAI

..Kad jaunimas galėtų rimtai būti auklėjamas, Kanadoje vei kia speciali organizacija, ku rios centras yra Montrealyje. Visoje Kanadoje dabar tokių jaunimo globos klubų yra 83 Klubus remia federalinė, pro vincijos valdžios ir privačios or ganizacijos. Klubų tikslas jau nimui duoti kultūringo užsičmi mo ir laiko praleidimo.

PAJIEŠKOJIMAI

— Kirnienė, gyv. Lietuvoje, jieško savo 2 sūnų, Igno ir Pra no, vokiečių išvežtų 1944 m. liepos 23 d. iš Joniškio, Šiau lių apskr. Jie patys arba žinan tieji apie jų likimą, prašomi ra šyti: Ig. Ramonas, 268 First Ave, E. North Bay, Ont. Ca nada.

Be knygos nėra kultūros

Viena žinokime: knyga yra tas, kas užpildo ir laisvą laiką, ir nemigo naktis, ir bet kurią negerą nuotaiką. Knyga be to, sutei kia naujų minčių, atidaro naujas, plačias padairas ir patenkina dvasiškai. Todėl įsigykime sau ir dovanų artimiesiems, vaikams ir jaunimui.

St. Kairys. **LIETUVA BUDO.** Apie tautinį sąmonėjimą. **$5.50**
K.Bielinis. **DIENOJANT.** Apie spaudos draudimo laikus. **$6.00**
K. Bielinis. **PENKTIEJI METAI.** Apie 1905 metų revoliuciją. **$6.00**
H. Tautvaišienė. **TAUTŲ KAPINYNAS SIBIRO TUNDROJE.** Sibiro tremtinės atsiminimai. **$1.25**
Vaižgantas. **PRAGIEDRULIAI.** **$2.00**
P. Jurkus. **SMILGAIČIŲ AKVARĖLĖ.** **$2.00**
S. Gira. **BUENOS AIRĖS.** **$2.00**
J. Švaistas. **GYVENIMO MAGIJA.** **$1.50**
J. Švaistas. **JO SUŽADĖTINĖ.** Romanas. **$3.00**
J. Švaistas. **KNYGNEŠIŲ PĖDSAKAIS.** Romanas. **$1.50**
Plokštelės. **MILŽINO PAUNKSMĖJE,** 3 ilgo grojimo, 3 valandoms su puikiu albumu. **$ 15.00**
Plokštelė, **ŽIRGINĖLIAI,** ilgo grojimo **$ 5.00**
B. Brazdžionis. **VIDUDIENIO SODAI.** **$4.00**
Rapolas Skipitis. **NEPRIKLAUSOMĄ LIETUVĄ STATANT.** Atsiminimai. **$5.00**
A. Tulys. **TŪZŲ KLUBAS.** Novelės. **$3.00**
Topografinis **ŽEMĖLAPIS,** 125 lapai. Sužymėti kaimai ir vienkiemiai. **25.00**
Liet. liaud. menas. **MEDŽIO DIRBINIAI** **6.00**
A. Baranauskas. **KALVOS IR LANKOS.** **1.50**
Prof. J. ERETAS. **STASYS ŠALKAUSKIS.** **5.00**
Fr. Naujokaitis. **UPELIAI NEGRĮŽTA Į KALNUS.** **$5.00**
Alb. Baranauskas. **SNIEGO PLATUMOS.** **1.30**
Šventoji istorija. **SENASIS ĮSTATYMAS.** **1.00**
F. E. Sillanpaa. **SILIJA.** Romanas. **$3.00**
Selected Lithuanian. **SHORT STORIES.** **5.00**
Felix Timmerman. **KAIMIETIŠKOJI PSALMĖ.** **$1.00**
J. Savickas. **ŽEMĖ DEGA.** I ir II t. po **$2.50**
A. Radžius. **PAUKŠČIŲ TAKAS.** **$1.50**
Dr. A. Šešplaukis. **PRATIMINĖ LIET. KALBOS GRAMATIKA** **4.00**
A. Merkelis **TUMAS VAIŽGANTAS** **6.00**
Algirdas Gustaitis: **ALGIS TRAKYS IR TAKSIUKAS ŠLEIVYS.** Nutikimas Lietuvos kaime. II dalis: Užpuola bitės. Dail. Vyt. Stasiūnaitis **$2.00**
Dr. J. Kaškelis. **KOMUNIZMAS BE KAUKĖS** **1.50**
8-tos Lietuvių dienos **METRAŠTIS** **$ 1.00**
N. Mazalaitė. **PJŪTIES METAS.** Romanas. **$3.00**
P. Andriušis. **ROJAUS VARTAI** **$1.50**
J. Savickas. **ŠVENTOJI LIETUVA.** Romanas. **$ 3.00**
I. Joergo. **TAIKA ATEINA Į SLĖNĮ.** Romanas. **$1.00**
St. Būdavas. **RŪSTI SIENA.** Apysaka. **$ 1.40**
A. Giedrius. **PASAKĖČIOS.** **$ 2.00**
. Ignatonis. **IR NEVESK Į PAGUNDĄ.** Romanas. **$ 3.00**
. Gandrimas. **IŠ LIETUVOS MUZIKINĖS KŪRYBOS ISTORIJOS.** **$3.00**
A. Gustaitis. **LIETUVA — EUROPOS NUGALĖTOJA,** iliustruota **$2.50**
Algirdas Gustaitis. **ALGIS TRAKYS IR TAKSIUKAS ŠLEIVYS.** Jų nutikimai Lietuvos kaime. Kova su gaidžiu. **$2.00**
Jonys Raila. **TAMSIAUSIA PRIEŠ AUŠRĄ** **5.00**
Mykolas Sleževičius. **KELIŲ AUTORIŲ ATSIMINIMAI** **$ 5.00**
Fr. Mauriac. **GIMDYTOJA,** romanas **1.75**
V. Kutkus. **ARTISTO ATSIMINIMAI** **2.00**
Levinskas - Banišauskas, **ANGLIAKASIŲ ATSIMINIMAI** **3.00**
Mokyklai ir gyvenimui. **LIETUVOS ŽEMĖLAPIS** **3,50** Su aiškinimais, vietų vardais ir tt.
Žurnalas **LIETUVA** **0,50**
P. Babickas. **DRAMBLIO KOJOS.** **$ 2.00**
S. Miglinas. **PAVERGTOJI LIETUVA** **1.50**
S. Miglinas. **LIETUVA SOVIETINĖS AGRESIJOS DOKUMENTUOSE.** **1.50**
„STUDENTŲ VARPAS" **0.50**
J. Mingirdas. **PATARLĖS, PRIEŽODŽIAI, POSAKIAI** **3.50**
„VARPAS" (dvigubas) **2.00**
Dr. J. Prunskis. **RINKTINĖS MINTYS.** **$3.00**
E. Bačelis. **KOLCHOZAI LIETUVOJE** **0.50**
Paulius Jatulis. **PO TŪKSTANČIAIS KAUKIŲ** **1,50**
V. Čižiūnas. **TAUTINIS AUKLĖJIMAS ŠEIMOJE** **1,50**
B. Pūkelevičiūtė. **METŪGĖS.** **1.00**
L. Dovydėnas. **BROLIAI DOMEIKOS.** **$2.50**
K. Požeraitė, **NUSIDĖJĖLĖ,** romanas **$ 2.—**
J. Gruodis, **VISUR TYLA, AGUONĖLĖS, RŪTA, RUGIAGĖLĖS** **$ 1,50**
P. Orintaitė, **MARTI IŠ MIESTO** **$ 0,75**
V. Tamulaitis, **SUGRĮŽIMAS** **$ 1,10**
Vytenis, **RAUDONOJI ŽVAIGŽDĖ,** žudynės **$ 0,75**
Prof. Roemeris, **LIETUVOS SOVIETIZACIJA** **$ 0.25**
B. Sruoga. **DIEVŲ MIŠKAS.** **$ 5.00**
J. Gliauda. **ŠIKŠNOSPARNIŲ SOSTAS.** **$ 2.50**
Ig. Šeinius. **KUPRELIS** **$ 3.00**
Ig. Šeinius. **Vyskupas ir velnias.** **$ 3.00**
A. Baronas. **LAIPTAI IR BEDUGNĖS.** **$ 3.00**
J. Vadis. **OKULTINIAI PATYRIMAI.** **$ 2.00**
B. Daubaras. **NERAMU BUVO L. ALĖJOJ.** **$ 2.00**
A. Baranauskas. **KLONIAI IR KALVOS.** **$ 2.00**
J. Eretas. **ST. ŠALKAUSKIS.** **$ 5.00**
N. Mazalaitė. **PJŪTIES METAS.** **$ 3.00**
P. Jurkus. **SMILGAIČIŲ AKVARĖLĖS.** **$ 5.00**
J. Švaistas. **TRYS ŽODŽIAI.** **$ 2.00**
B. Sruoga. **KAS BUS, KAS NEBUS.** **$ 2.00**
J. Gliauda. **NAMAI ANT SMĖLIO.** **$ 2.00**
J. Gliauda. **ORA PRO NOBIS.** **$ 4.00**
V. Beliajus. **THE EVENING SONG.** **$3.00**
B. Gražulis. **SUDUŽĘS VAIZDAS.** **$1.50**
I. Joerg. **LAIMĖS JIEŠKOTOJAI.** **$1.50**
J. Jankus. **PIRMASIS RŪPESTIS.** **$2.00**
S. Pranckūnas. **RIEDMENYS RIEDA PERGALEI.** **$2.50**
S. Zobarskas. **THE MAKEN OF GODS** **$3.00**
A. Baronas. **VIENIŠI MEDŽIAI,** romanas. **$1.50**
J. Gliauda. **IKARO SONATA.** **$1.50**
P. Andriušis. **DAINA IŠ ANTRO GALO.** **$1.50**

Pinigus siųskite adresu: 7722 George St., Ville Lasalle, Montreal 32, P. Q., Canada.

MONTREAL

NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS PRIESTATAS JAU BAIGTAS

Talkininkavo tie patys žmonės, kurių pavardės jau buvo paskelbtos. Br. Abromonis ir A. Mylė dar paaukojo linoleumo grindims iškloti. Darbas užtruko apie 2 savaites.

Būrys skautų, su E. Tekučiu priešakyje, padarė talką ir į naujas patalpas pernešė jam skirtus daigtus.

Visiems talkininkams nuoširdžiausiai dėkojame. **NL.**

KLB KRAŠTO TARYBOS NARIAI,

kurių paskutiniuose rinkimuose iš Montrealio išrinkta 10, kviečiami pasitarimo susirinkti rugsėjo 6 d., 8 val. vakaro Aušros Vartų posėdžių salėje. Reikalas svarbus, artinantis tarybos sesijai, todėl prašomi dalyvauti visi.

BANKO „LITAS" REIKALAI

„Lito" Valdybos ir komisijų pirmas posėdis po vasaros atostogų įvys sekmadienį, rugsėjo mėn. 9 d., 8 val. 30 min. ryto banko patalpose prie Aušros Vartų parapijos salės.

Quebeco Kredito Unijų Šgos valdyba rugsėjo mėn. 8 d. 1 val. 30 min. po pietų Queen Elizabeth Hotel šaukia nepaprastą visų šios provincijos kreditų unijų atstovų suvažiavimą svarbiems vidaus klausimams apsvarstyti.

Montrealio Kredito Unijų metinis balius įvyks spalio 20 d., šeštadienį, Airlines Restaurant, 720 Dorchester West, 9 val. vakaro. Pakvietimai po $2.50, gaunami pas P. Rudinską banko operacijų metu.

IŠ MONTREALIO

Windsoran buvo nuvykę ir Lietuvių Dienoje dalyvavo KLB Kr. V-bos pirm. Stp. Kęsgaila, Pr. Rudinskas, J. Kardelis ir šie tautiečiai: p. Rupšys su šūnum, p. Mačionienė su dukra, būrys studentų — Barteška, Daukša, Strėlytė, A. Lukoševičiūtė, Bitnerytė, Navikėnas, Mikalajūnaitė, V. Lukošius, Lukoševičius.

VESTUVĖS ANTRADIENĮ

Konstantas Sagaitis šį antradienį, rugs. 4 dieną, 10 val. ryto susituokė su Stanislava Šiupilevičiūte - Zuperkiene Šv. Kazimiero bažnyčioje. Juos sutuokė kun. J. Bobinas. Susituokusiems linkime laimingo gyvenimo.

● **Vienuolis** T. Garbukas metams apsigyveno Montrealy, pasiryžęs pastudijuoti prancūzų kalbą.

● **B. ir H. Nagiai** išvyko į Čikagą ir Taboro farmą, kur vyksta Šviesos metinis suvažiavimas.

MUZIKOS STUDIJA,

vedama op. sol. E. Kardelienės, mokslo metus pradeda rugsėjo 17 dieną ir priima naujus dainavimo ir fortepiono specialybėms mokinius. Susižinoti telefonu: PO 7-0473.

● **Vienos šeimos** vyras reikalingas darbo, — kas žinotų, prašom paskambinti NL redakcijon DO 6-6220.

● **P. Siemaška,** aplankęs Cornvally uošvius, pp. Meškauskus, lankėsi Montrealy ir viešėjo pas pp. Žižius.

● **A. Kavaliūnaitė** savo atostogas praleido Čikagoje pas brolį.

● **Mokyklos** rugs. 4 d. pradėjo mokslo metus.

AUŠROS VARTŲ PARAPIJOS ŽINIOS

Klebonas T. J. Borevičius sugrįžo iš atostogų.

Rinkliava rugp. m. 26 d. davė 138 dol.

Penktadienis yra pirmasis mėnesio. šv. mišios 8 vv.

ŠV. KAZIMIERO PARAPIJOS ŽINIOS

Penkadienis — pirmasis mėnesio; mišios 8 v. ryto ir 8 vv.

Sutuokti šeštadienį inž. E. Dainius su p. Stirbyte.

Aukavo bažnyčiai M. Makaskas 25 ir K. Jakubauskienė 10 dol.

Piknikas Palangoje davė 405.08 dol. pelno.

Grybų tradicinė parapijos vakarienė bus spalio 6 d.

ŠACHMATŲ PIRMENYBĖS

Rugsėjo 3 d. Ottawoje, pasibaigė Kanados šachmatų pirmenybės, sutraukusios apie 50 šachmatininkų. Pirmą vietą (ir $500) laimėjo vengras L. Witz iš Montrealio, surinkęs 9 taškus iš 9-nių galimų. Antrą ir trečią pasidalino G. Fuster ir I. Teodorovish abu iš Toronto su 7-niais taškais. Ketvirtuoju tapo Schulman su 6½ taško (Winnipeg) ir penktuoju Ignas Žalys su 6 taškais — Montrealis.

IX LIETUVIŲ DIENOJE

buvo matomi šie asmens, daugelio tarpe: inž. J. Miklovas iš Čikagos, jis sutiko atvykti Montrealin, spaudos žmonės — Naujienų p. Nakas, Draugo p. Gaidliauskas, T. Ž. kun. P. Gaida, radio p. Krikščiūnas, P. Januška, p. Astašaitis, J. Skardžius iš S. S. Marie, A. Norus, P. Markevičiūtė iš Kalifornijos, p. Jutelis ir p. Rimas iš Sudbury, KLB v-bos vicep. iš Toronto, JAV LB v-bos pirm. iš St. Clevelando, KLB Toronto apyl. pirm. J. R. Simanavičius.

SASKATCHEVANE GYDYTOJŲ PADAUGĖJO

Valdžios kovos su gydytojais pasekmėje, gydytojų provincijoje padaugėjo dešimčia. Per tą laiką išvyko 89 ,atvyko 90 naujų ir 30 pradėjo praktiką jaunų, 9 mirė. Dabar provincijoje 955 gydytojai, kai pernai tuo pat laiku buvo 922.

SPARČIAI DIDĖJA KANADOS GYVENTOJŲ SKAIČIUS

Per metus priaugo 331,000.

Kanadoje gyventojų surašymas pradėtas 1871 metais, kai reikėjo nustatyti kandidatų į parlamentą skaičius, kuris skirstomas pagal gyventojų kiekį. Ilgainiui surašinėjimas tapo svarbus ir ekonomine prasme.

Nors generalinis surašymas daromas kas dešimti metai, bet gyventojų judėjimas statistikos biuro yra sekamas visą laiką, todėl kiekvienu metu yra žinoma, kiek Kanadoje yra gyventojų.

Kanadoje gyventojų skaičius sparčiai auga. Š. m. liepos pirmai dienai Kanadoje jau buvo 18,600,000 gyventojų. Per praėjusius metus priaugo 331,600 Didžiausis prieauglis, kuris seka iš gimimų tenka, Quebeco provincijai (109,000); Ontario provincija, nors ji tankiausiai gyvenama, lieka antroje vietoje (104,000). Bendras metinis Kanados gyventojų prieauglis yra 1.8%.

IŠVYKSTA EUROPON

R. Alėksaitė, Maglickai ir dr. J. Matulionytė rugsėjo pradžioje rengiasi Europon. „Sabena" b-vės lėktuvais aplankys Britaniją, Italiją, Prancūziją. Kelionėje ketina išbūti apie 3 savaites.

— Vakarų Vokietija, ryšium su finansiniais sunkumais, 30 milionų dolerių duos Kanadai išlaikyti savo kariuomenę Vokietijoje.

Visi į didžiąją metinę Parapijos Šventę!

RUGSĖJO 15 D., ŠEŠTADIENĮ, WELLANDE,
St. Stephen's salėje. Pradžia 6 val. po pietų.

Šventės Programa:

1. **GENERALINIO LIETUVOS KONSULO KANADOJE DR. J. ŽMUIDZINO ŽODIS.**
2. **TORONTO „VARPO" CHORO KONCERTAS.**
3. **HAMILTONO TAUTINIŲ ŠOKIŲ ANSAMBLIO PASIRODYMAS.**

Turtinga loterija.
Puikus Bufetas.
Šokiams gros geriausias Wellando orkestras.

Širdingai kviečiami visi lietuviai iš artimiausių ir tolimiausių apylinkių!

Šventės rengimo komitetas.

DAINAVOS BENDROVĖ
PARDUODA SKLYPUS PRIE EŽERO!
Tik 4 mylios į vakarus nuo St. Agathe.

Važiuoti iki St. Agathe — Principale Street iki St. Vincent Street, sukti į dešinę ir važiuoti Tour du Lac Street, o šia gatve važiuojant, sekti ženklus **„Lake Castor".**

Gražus naturalus ežeras, puikūs kalnų vaizdai.
Kainos ne augštos. Galima 4 metus mokėti.
Įmokėjimas (Downpayment) 10%.
Mokant grynais 10% nuolaidos.
Informacijas duoda K. Andruškevičius, 499-83rd Ave., Chomedey, P.Q. MU 1-6406.

Dr. V. GIRIUNIENĖ
DANTŲ GYDYTOJA
3938 Rosemont Blvd.
RA 7-5552; namų RA 1-0656.

Dr. A. O. JAUGELIENĖ
Dantų Gydytoja
1410 Guy St., 1 a. 11 kamb.
WE 2-6662; namų PO 8-8096

NOTARAS
J. BERNOTAS
B. A., B. C. L.
168 Notre Dame East,
Suite 206
Tel.: **UN 6-2065**
Tel.: **671-7494** 7—9 v. v.

ADVOKATAS
STASYS DAUKŠA, LL. D.
4 Notre Dame St. E.
Suite 901
UN 1-8933

ADVOKATAS
JOSEPH P. MILLER,
B. A., B. C. L.
Suite 205
168 Notre Dame St. E.
UN 6-2063 ir UN 6-2064
Resid.: 40 Lafleur
LaSalle. DO 6-1570

Dr. J. ŠEMOGAS
5441 Bannantyne, Verdun.

Pirmadienį ir ketvirtadienį	2--4; 7--9 p. m
antradienį ir penktadienį	2—4 p. m.
trečiadienį	7—9 p. m.
šeštadienį	11—1 p. m.

PO 7-3175; namų **DO 6-9582.**

DANTŲ GYDYTOJAS
Dr. J. MALISKA
1396 St. Catherine St. W.
Siute 419, tel. UN 6-8235
Namų tel.: MU 1-2051.

Nosies, gerklės ir ausų specialistas ir chirurgas
Dr. R. CHARLAND
78 St. Joseph Blvd. W.
VI 2-9958

Dr.E.Andrukaitis
956 SHERBROOKE E.
Tel.: LA 2-7236

DISTR. ESTATE BROKERS
Pastatas, kuriame buvo mūsų raštinė nuo 1953 metų adresu 177 Sherbrooke Street West, bus nugriautas, todėl nuo rugsėjo 1 d. 1962 mus galėsite pasiekti tik vienu adresu:
3907 Rosemount Blvd.
Montreal, Que. RA 2-2472.
Maždaug už metų, kada naujas pastatas bus baigtas, tikimės sugrįžti į seną savo vietą.
Pastatai — Žemė
Draudimas — Paskolos
Sąskaitos „Lite" Nr. 752.
P. Adamonis, RA 2-2472.

Arch Realties R'd.
Pr. Rudinskas, HU 1-2957.
2415 Park Row East, N. D. G.
Sklypai, namai, prekybos ir pramonės įmonės. Premijos už naujų klijentų nurodymą.

J.Gražys
KAILIŲ SIUVĖJAS.
Siuvu, Parduodu, Taisau ir Remodeliuoju.
6396 Bannantyne, Verdun.
Tel.: dienomis AV 8-2352.
Po 6 val. PO 7 6183.

Taupyk ir skolinkis
SAVO KREDITO KOOPERATYVE „LITAS"
Santaupos pilnai apdraustos. Paskolos lengvai ir greitai duodamos bet kokiam geram tikslui.
Bankas veikia: sekmadieniais: 10,30--1 val. A. V. par. salėje.
Šiokiadieniais: 1451 Crawford Bridge Ave., Verdun:
pirmadieniais nuo 10—12 val. ir nuo 7—8 val;
trečiadieniais ir penktadieniais nuo 7—8 val. p. p.
3907 Rosemount Blvd. (W. of Pie IX): **trečiadieniais ir penktadieniais nuo 3 iki 8 v. ir šeštadieniais nuo 10 iki 12 v.**
Paskolų reikalais kreiptis pas ved. padėjėją P. Rudinską, Rosemounte darbo valandomis tel. RA 2 2472, kitu laiku — tel. HU 1-2957.
Pirm. J. Bernotas, UN 6-2065. Ved. D. Jurkus, PO 7-4280.

TORONTO

„PARAMA" PLEČIA VEIKLĄ

Lietuvių kredito kooperatyvas „Parama" Toronte savo narių patogumui priima pinigus už elektros, gazo, telefono ir vandens s-tas. Už kiekvieną s-tą reikia mokėti 10 centų.

PARUOŠ NAUJŲ MOKYTOJŲ

Paruošti šeštad. mokyklai naujų mokytojų rugsėjo mėn. Toronte numatomi pedagoginiai kursai. Tikimasi, kad į juos įsijungs dešimtą skyrių baigę liet. jaunuoliai-ės. Kursams vadovauti sutiko pedag. mok. A. Rinkūnas.

ŠEŠTADIENINĖ MOKYKLA

po vasaros atostogų mokslo metus pradeda rugsėjo 25 d. Mokyklos tėvų susirinkimas įvyks po savaitės pradėjus mokslą, rugsėjo 23 d., sekmadienį.

LIETUVAITĖS LAIMI SPORTE

Kanados metinėje parodoje Toronte Violeta Nešukaitytė stalo tenise laimėjo mergaičių pirmą vietą ir Elena Sabaliauskaitė apgynė jaunių stalo tenniso meisterės vardą.

„PARAMOS" VALDOMŲJŲ

organų bendras posėdis tarp kitų reikalų aptarė morgičių įkeičiant nekilnojamąjį turtą reikalą ta prasme, kad prašymus nepatenkinus, apkainavimo išlaidos, 7 dol. 50 ct., nebereikės padengti prašytojus. Be to, buvo aptartas b-lio veiklos dešimtmečio minėjimas, kuris numatytas suruošti pradžioje atei nančių metų. Šiam dešimtmečiui atžymėti numatomas išleisti atitinkamas leidinys, kurio redagavimas pavestas Valdybos nariui Pr. Basčiui.

KAS TURI SUNKUMŲ DĖL AMŽIAUS?

Yra vyresnio amžiaus lietuvių, kurių dokumentuose dėl įvairių priežasčių neteisingai užrašytas amžius. Šv. Jono parapijos klebonui pavyko sueiti į kontaktą su atitinkamomis provincijos įstaigomis, kurios pažadėjo pakalbėti nustatyti tikslų amžių. Šis reikalas liestų tik senatvės pensijų klausimą. Su interesuoti pensijų reikalu gali kreiptis į kleboniją.

— **Pakrikštyta** Ramona Ona Kinderytė.

● **Mokyt. Šukys,** prieš metus atvykęs iš Britanijos, koko sve timų kalbų vienoj gimnazijoj.

● **J. Karkos ir K. Janeliūnc** Lietuvoje mirė motinos. Nuo širdi užuojauta.

● **Mirė Uršulė Karkienė,** 82 m. amžiaus, rugpjūčio 12 d. Lietuvoje ir palaidota Troškūnuose rugp. 15 d.

Aną sekmadienį pamaldas laikė ir pamokslą pasakė prieš pusantrų metų Romoje įšvęs tintas kun. Audrys Bačkis, diplomatų ir visuomenininkų Bačkių sūnus. Romoje jis studijuoja bažnytinę teisę ir rengiasi Vatikano diplomatinei tarnybai. Kun. A. Bačkis iš Lietuvos išvyko turėdamas vienerius metus amžiaus; puikiai moka lietuvių kalbą ir gerai orientuojasi tėvynės problemose.

SLA 236 KUOPOS SUSIRINKIMAS,

pirmas po vasaros atostogų, įvyksta rugsėjo 9 d., sekmadienį, Lietuvių Namuose.

Delegatai, dalyvavę SLA organizacijos seime, padarys pranešimus. Taip pat po susirinkimo kp. narys A. Pudžius, neperseniausiai aplankęs Kalifornijos lietuvius, pasidalins savo įspūdžiais.

Pradžia 1 val. p. p.

— **alpuk** —

LIETUVIŲ NAMAI

prieš porą metų atlikę įvairių valdinių inspekcijų reikalaujamus naujus įrengimus buvo apsirmę ir atgavę trejetą mėnesių sulaikytus pobūviams ruošti su gerimais leidimus. Dabar tos komisijos vėl pradėjo kibti, reikalaudamos vėl naujų įrengimų, ir, kol tie įrengimai bus atlikti, sulaikė anksčiau duodamus gėrimams leidimus. Nebesant galimybių patalpas pobūviams išnuomoti, teko atleisti vieną iš esamų dviejų tarnautojų. Daromi žygiai leidimus atgauti. Ar užkulisiuose nevei kia kokios griaunamosios jėgos?

PRANCIŠKONŲ PARAPIJOS ŽINIOS

Šiame sezone, švenčiant parapijos 10 m. sukaktį, choro laukia ypačiai gražus bažnytinių ir pasaulietinių muzikos kūrinių repertuaras. Pirmoji choro repeticija — rugsėjo 5 d., trečiadienį, 7.30 vol. v. muzikos studijoje. Kviečiame ankstyvesnius ir naujus choristus gausiai susirinkti.

— Tradicinė maldininkų kelionė į Midlando šventovę bus sekmadienį, rugsėjo 16 d. Jei reikės, bus samdomi autobusai.

Pirmas mėnesio penktadienis. Mišios 7 ir 8 val. ryto ir 8 val. vakaro.

11.30 val. mišios salėje vėl bus pradedamos laikyti rugsėjo 23 d.

Bingo par. salėje vel pradedami šį penktadienį.

„Aušros" stovykloje palikus vaikučių daiktus galima atsiimti klebonijoje.

Pirma parapijos choro repeticija šį trečiadienį, rugsėjo 5 d., 7.30 vv. muzikos studijoje. Kviečiame visus choristus, o taip pat ir naujus. Pramatytas gražus ir įdomus naujo sezono repertuaras, susidedąs iš religinių ir pasaulietiškų kūrinių.

Iškylą Wasagon Vyrų dr-ja ryžosi suorganizuoti rugsejo 15 ir 16 dienomis.

Bankelio iniciatoriai išsirinko bankelio valdybą ir kitus jo valdomuosius organus: v-bon išrinkta: dr. S. Čepas, pirm., V. Kolyčius, vicep.; V. Matulaitis, ižd.; L. Matukas, sek. ir J. Petrauskas, spec. reikalams.

Raštinė: LE 4-4451
Dr. P. MORKIS
DANTŲ GYDYTOJAS
Vakarais ir šeštadieniais pagal susitarimą.
1082 Bloor W., Toronto 4.
(į rytus nuo Dufferin St.)

REIKALINGA VEDUSIŲ PORA.
Vyras daržininkystės priežiūrai. Moteris namų ruošai. Įvairūs patogumai.
Teirautis Mr. H. Smith.
820 Upper Belmont Ave., Westmont, P. Q.
Tel. HU 6-9212.

EUROPIETĖ SPĖJĖJA!
Spėja iš kortų ir delno. Kalba įvairiomis kalbomis. Pataria ir gelbsti visuose klausimuose: meilėje, vedybose, biznyje ir t. t. Paslaptys išlaikomos. Nepraleiskite progos ir kreipkitės tel. VI 9-6654, nuo ryto 9 iki vakaro 9 val.

NEMOKAMAI
duodami katalogai ir kainoraščiai, aprašą 50 ūkių ir didelius žemės sklypus. Kainos: nuo $250 iki $80,000. Teirautis: Luc Marchessault Mayor, West Chefford, Que.

TAISAU IR DAŽAU
LENGVAS MAŠINAS.
LIETUVIAMS NUOLAIDA.
Skambinkite telef. DU 9-0571.
V. Sušinskas.

I. G. ELECTRIC R'd.
Elektros kontraktorius
IGNAS GURČINAS
889 — 56 Avenue
Lachine. Tel. 631-0882.